

ՐԱՅԵՐԻՄԱ

RAHNUMA

Tel. Washington Heights 7128

A BI WEEKLY PAPER

Annual Subscription \$3.00

Published by H. K. Krikorian, 165 Audubon Avenue, New York, N. Y.

Entered as second-class matter Aug. 15, 1924, at the Post Office at New York, N. Y. Under the Act of Mar. 3, 1879.

Vol. XII, No. 23, November 8, 1930

Ճիվտ 12, Նո. 23, Նոյեմբեր 8, 1930

1931ԻՆ ՐԱՀՆԻԻՄԱՍԸ

1931 իջիւն եկնի ապօնէ եազըմազ իսթէ-
յէնլէրէ վէ եախօտ քէնտի եէնի տօսթլարընա
կէլէն սէնէնին Րահնիւմաւընը իհտա էթմէք իս-
թէյէնլէրէ իլան էտէրիզ քի, էկէր պիր սէնէլիք
ապօնէ պէտէլի օլան իւշ տօլարը շիմտիտէն թէ-
էտիյէ էտէրլէրսէ պու սէնէնին Նոյեմբեր վէ
Դեկտեմբեր ալլարընըն տէօրթ նուսիէլէրինի
տէ անլէրէ մէճճանէն կէօնտէրիբիզ:

Տօսթլարըմըզն Րահնիւմայա պաշղա պիր
թարիզլէ տահա եարտըմ էթմէլէրինի արգու է-
տէրիզ: Շէօյլէ քի պու կիւն Րահնիւմայա ա-
պօնէ օլմայըպ, անլէրին ապօնէ եազըմալարը-
նը միւնասիպ սայտըղընըզ զաթլարըն էտրէս-
լէրինի պիզէ կէօնտէրիբ, իսէնիզ պիզ անլէրէ
նիւմուէնէ մազամընտա իքիչըն նուսիէ մէճճա-
նէն կէօնտէրմէլէ պէրապէր անլէր իլէ մուխա-
պէրէ էտէրիզ: Կէլէճէք սէնէ իջիւն ապօնէլէրի-
միզին սայըսընը արթըրմազ արգու էտիյօրըզ:

ՊԷՆՏ Ի ՄԱՆՍՈՒՍԼԱՐ

ԷՍՐԱՐ Ը ԱԼԷՄ ՎԷ ՀԱՅԱԹ

Ատէմ միւթալէայա պաշլար պաշլամազ,
քէնտիսինի պիր թազըմ էսրար իլէ իհաթա է-
տիւմիշ պուլուր: Էթրաֆընտաքի ալայիմէ վէ
պիւնէֆա քէնտիսինէ տաիր պիր չօզ սիւալլար
իրատ էտէր քի անլէրէ գանաաթպախշ ճէվապ
ալլամազ: Պու կիւն իլմին վէ Ֆէլսէֆէնին պու
զատար թէրազըք էթմիշ օլտըղը չու ասրտա
պիլէ, ինսան հէր թարաֆտան տէրին էսրար ի-
լէ իհաթա օլոււնուլ տըր:

Պու ալէմին պիր սէպէպի վա՞ր մը, օ նա-
ւըլ պիր վարըլդ տըր: Պու կիւն ճիհանը իտա-
լէ էտէն պիրի վա՞ր մը, վէ օ նէ կիպի պիր
վարըլդ տըր վէ անըն թէէսիբի նէ տէրէճէտէ
նաֆըղ տըր: Պու ալէմ նէ մէնզիլլէրտէն կէչ-
միշ վէ նէ՞ զայէյէ տօղրու կիտիյօր: Պու ճի-
հանըն էօթէ ուճու վա՞ր մը, վէ նէ՞րէտէ:
Շու կէօրտիւլիւմիւզ վէ կէօրէմէտիյիմիզ կիւ-
նէլլէրին վէ մանզուլէլէրին գուվլէթ վէ զի-
յասը նէ՞րէտէն տիր. անլէրտէքի մէվճուտաթ
նէ մէնզիլլէրտէն կէչմիշ վէ նէ ճինա պիր մէն-
զիլէ տօղրու կիտիյօրլար: Զէման վէ մէսաֆէ
վէ էպէտիլիք նէ՞ տիր:

Շու պիզիմ տիւնեամըզը ալըր իսէք անըն
ճէսէտիին թէչքիլ էտէն մատտէնին թապիաթը
նէ՞ տիր: Անըն զէրրէլէրինին թէչքիլաթը նէ՞
տիր: Էլէքթրիք նէ՞ տիր. պու զէրրէլէր վէ պու
գուվլէթլէր նա՞սըլ տէվէրան եափըպ Փարզը
չէլլէր ալըյօրլար: Հայաթ նէ՞ տիր: Հիսսի-
յաթ վէ իթթիլա ը տէրուլնի նա՞սըլ միւմքին օ-
լույօր: Թէնէսսիւլ վէ թէվէրրիւս ալամէթլէ-
րի նա՞սըլ վուզու պուլուլօր: Հայաթը պիր
թօխումըն զապիլիյէթլէրի նէ՞ տիր: Շախսի-
յէթ նէ՞ կիպի պիր մահիյէթ տիր, անըն գուվ-
լէթ վէ իհթիւմալաթը նէ՞ տիր: Շախսլարըն
թէչքիլ էթտիյի աիլէ, միլլէթ, սօսայիթի, պիր
նէսլ, պիւթիւն պէչէրիյէթ նէ՞ գուվլէթլէրլէ
իտարէ օլոււնուլօր: Ալլազիյէթ, հուրրիյէթ,
ֆիւնուլն, հիւսնիյաթ նէ՞ կէօնէ մէպտէլէրլէ
իտարէ օլոււնուլար վէ նէ կիպի զայէլէրէ տօղ-
րու կիտիյօրլար:

Պիւնէֆա քէնտի շախսըմըզը վէ Փէրտի հա-
յաթըմըզը ալըր իսէք, նէ՞ գատար էսրարէն-
կիզ հալլար վէ ալազալարա մուհաթ ըզ:

Նէ՞րտէն կէտիւմ, Նէ՞րէյէ կիտիյօրւմ: Աւելմին մէնպաւընա վէ Միւտիրինէ ալադամ Նէ՞տիր: Պաղէն մէսուտ ըմ, պաղէն մահզուն ըմ: Պունլարըն հանկիսի հագիգի տիր, վէ նիչին: Պաղէն էյի իմ, պաղէն քէօթիւ: Պունլարըն հանկիսի հագիգի տիր, վէ Նի՞չին: Տէրունիմտէ միւթէնէվիվի վէ միւթէնատտիտ հասրէթլէր ուլաւըյօր, անլէրի իզնա էտէյի՞մ մի, էթմէյէյի՞մ մի: Նի՞չին: Պէն քէնտի Փիիլլէրիմի քէնտի՞մ մի իտարէ էտիյօրւմ, պաշգա գուվլէթէա գուվլէթլէ՞ր մի իտարէ էտիյօր: Իրատէթիմ հո՞ւրր մը տըր, տէյի՞լ մի տիր: Մէզարսան էօթէտէ մէվճուտ օլաճա՞գ մը իմ, Էօգուս չախսիյէթիմ էօիւմտէ խիթամ մը պուլուր:

Պու. միսիրլլիւ պիհիսապ սիււալլար հէր ա-
սըրտա հէր ֆէրտին, ալիմլէրին վէ ճահիլլէ-
րին նազար ը տիգգաթ վէ մէրազընը ճէլպ էթ-
միշ տիր վէ հալա էտիյօր: Իմտի ատէմլէր պու-
սիւալլարը նիչիւն իրատ էտիյօրլար: Պունլա-
լըն նիչէսինէ պէլքի հիշ ճէվապ պուլամայա-
ճազ իսէք, նի՞չիւն եինէ տէ սիւալ էտէր իզ:
Պուլտուզումուզ նիչէ ճէվապլարը պաշգալար
գաննաթպախշ պուլմաղլար, եինէ տէ սիւալ
էտէրիզ: Պագէն պու կիւնքի ճէվապլամըզը եա-
րըն քէնտիմիզ գաննաթպախշ պուլմաղլըզ եինէ
տէ սիւալ էտէրիզ: Նի՞չիւն պու գատար մու-
սիրրանէ սիւալ էտէրիզ:

Պուռնա մ^սագրույ սէպէտկլէր վար :

Էվվէլա, Ագլըմ Բապիաթըր պոսնը իճասլ է-
տէր: Ինսան ագլը սալթ նէսնէլէրի կէօրիւսլ
տուլյաագլա վէ եալընըզ միւնֆէրիտ նէսնէլէրի
կէօրիւսլ պիւմէքէ գանաաթ էթմէզ: Նէսնէլէ-
րին պիրիպիրլէրինէ օլան աւագասընը տա պիւ-
մէք իսթէր: Պիւմէք պէօլիւք պէօլիւք օլուր,
Հասսէլէր իլէ պիւտիքէրիմիդի թէսավլուրաթ
ը ոսմումիյէ շէքլինէ գօրըզ: Եալընըզ կէօրիւ-
նէնլէրլէ գանաաթ էթմէլիսլ, անլէրին կէօրիւն-
մէզ Թարաֆլարընը տա պիւմէք իսթէրիզ: Վու-
գուաթըն սէպէպլէրինի վէ Հասըլ էտէճէլէրի
նէթիճէլէրի տէ պուլմագ իսթէր իզ: Պու եօլ-
տա ագլի պիր մէրագ տօյուրմուշ օլուլօրըզ:

Սանիէն, պու սիւսալարըն արգասնտա պի-
լէ պիլէճէյիմիզ վէ պիլմէմիզ լազըմ կէլէն մա-
հիյէթլիք վար տըք: Ազլ պու սիւսալարը պօշ
էէրինէ իրատ էթմէյօր: Ատէմլէր նէսլտէն նէս-
լէ պու սիւսալարա չօզ գանաաթպաիս ճէվապ-
լար ալմըշ տըր: Մատտի աթօմլար հագգընտա,
էյէթթիք հագգընտա, ալէմին էսաաը օլան վար

ԼՂԸ հաղթընտա, լուհ հաղթընտա, չօգ եհնի
մալիւմաթլար թահսիլ հալիլհէք տիր: Ատհմ
պուէրաբա տաիր սիւալլար իրատ հտէրհէք
խայալ իլէ տէյիլ, հաղիգի ալէմ իլէ օղրաշը-
յօր:

Սալիսէն, պու սիւսլարըն պիր սէպէպի տէ
հայաթըմզը կէմիշլէմտիրմէֆ տիր: Մալիւմ-
թըմզը արթտըզն հայաթըմզը տա կէնիշլէ-
նիր: Արատըղըմզը էսրարը քէշֆ էտէմէզսէք
պիլէ, արամազ եօլունտա վազըֆ օլտըղըմզ
զըմի հազիգաթլար պիլզիմ հայաթըմզը սաա
տէթ, գուվլէթ վէ գըրմէթ իլաւէ էտէրլէր: Մէ
սէլա, սէմայը թէֆթիշ էտէրէք օրայա չըզըպ
ճիհանըն հուսուտլարընա եէթիշէմէյիլ: Լաքին
պուրատա տուրպիլլէր, վէ սիհէթըրըմլար եա-
փարազ սէմալի ճիսմլէր հազընտա զիյատէ
մալլիւմաթ թօփլայապիլիր իլ, վէ օլ մալիւ-
մաթլարտան պիլզիմ տիւնէամըզ հազընտա մա
լիւմաթլար չըզարապիլիրիլ: Աթօլլարըն իշ
ուլէմինէ եէթիշէմէզիլ վէ անլէրին Փաալիյէ-
թինէ վէ անլէրէ էսաա օլան գուվլէթէ, եախօտ
էլէթթիրգիյէթին սըրըրնա վազըֆ օլամայըզ,
լաքին անլէրին քիմիավի իճրաաթընա վազըֆ
օլտըզնա օլ կիլլի գուվլէթլէրի պիլզիմ սըհէ-
թիմիլ իշին, թէնվիրաթ իշին, մուսիգի սէ-
ֆալարըմզ իշին վէ սաիր պին պիր խայրը
մադսէտլէր իշին գուլլանապիլիրիլ: Թապիա-
թըն էսրարընըն սօնունա եէթիշէմէյիլ, լաքին
օլ պապտա էօրէնէպիլտիյիմիլ ճիւզի շէյլէր-
տէն պէօյիւք մէնֆաաթ քէսպ էտէպիլիր իլ:
Ինսանի հայաթըմզա տաիր էսրարա կէլինճէ
օրատա տախի գապիլիյէթիմիլ հուսուտընըն
խարիճինտէ օլուպ եինէ տէ պիլմէք իսթէտիյի-
միլ չօք շէյլէր վար, լաքին փէրտէնին արգա-
սընա կէշէմէմէքիլիյիմիլ ըաղմէն անլայապիլ-
տիյիմիլ ճիւզի հազիգաթլար պիլզի տահա վա-
սի վէ տահա գուվլէթլի ատէմլէր հափարլար:
Ալլահ տէտիյիմիլ վարըզ պիլզիմ ազլի գապի-
լիյէթլէրիմիլըն մուհիթինտէն էպէտէն աղիմ
տիր: Րուհ եա շախսիյէթ տէտիյիմիլ գուվլէթ
լէրին ումգունըն էօլլմէք պիլզիմ իլթիտարըմզ
խարիճինտէ տիր: Էօլիւմ վէ մէզարտան էօթէ-
տէքի հայաթ պիլզիմ թամիլք էտէպիլէճէյիմիլ
շէյլէր տէյիլ տիր: Եինէ տէ պու վասի վէ տէ-
րին մահիյէթլէրի թէֆթիշ վէ թէհարրի էթմէք
լէ տահա զիյատէ մուզթէտիր զաթլար օլու-
րըզ վէ տահա վասի հայաթա մալիք օլուրըզ:
Իլմ ի Րուհըն միւթալէասը, տինի հայաթ, ախ-
լազի մէսէլէլէրին թահլիլ վէ թարիֆի պիլզիմ

չախսի հայաթլարումըզա վէ իւնսի հայաթումըզա վիւսաթ վէրիւրէր:

Պու միւթալէալարժմըզտան շու իքի նէթիճէյի չըգարաճաղըզ:—

1. Պիդի իհաթա էտէն էսրարտան Ըն գորգալըմ, նէ տէ օլ պապտէ սիւալ էթմէքլիյի վէ էօյթէնմէքլիյի իհմալ էտէլիմ: Ազլ գուվէթի պիդէ թապիաթըն էսրարընը քէշֆ էթմէք իւ չիւն վէրիւմիշ տիր: Հայաթ պիդի իհաթա էտէն էսրար փէրտէսիւնի կէրիյէ սիւրմէք վէ մալիւաթ վէ հազիգաթ տաիւրէմիդի կէնիչլէնտիրմէք իչիւն վէրիւմիշ տիր: Թապիաթ էսրարընտան գօրգուպ անա հիւճիւմ էթմէյէն գաւմալար աթիլ վէ թէնպէլ օլուրլար վէ անճազ վահալ հալտա տէվամ էտէրլէր: Հայաթըն հէր տաիւրէսիւնտէ էսրարը քէշֆ էթմէյէն չալըչանլար հայաթլարընը վասիլէչտիրիւրլէր:

2. Լաքին հայաթ էսրարընա օլան ալադա՝ մըզճա քիւսթաի պալաւնմայալըմ: Կէօյա քի պիդ ճիւմլէ էսրարը պուլուպ չըգարաճաղըզ կիւպի իտտիա եա թէչպպիւստէ պուլոււնմայալըմ: Պիդ մահտուտ ըզ վէ էսրար ը ալէմ պիւհատտ տըր: Տէնիդին սուլունու պիւր դատէհէ սըղտըմազ սէվտասընտա պուլոււնմայալըմ: Պու համադաթըմըզ իսպաթ էտէր: Ալլահ հազ զընտա հէր շէյի պիլէճէյիմ, ալէմին իտարէսիւնտէ հէր պիւր ալամէթին սէպէպինի անլալաճաղըմ, խայր վէ շէրը մէսէլէլէրինի քեա՝ միլէն հալլ էտէճէյիմ, միւթադպէլ հայաթըն ճիւմլէ սաֆհէլէրինի թարիֆ վէ իսպաթ էտէճէյիմ, եօլունտա իտտիալարտա պուլոււնմայալըմ: Պու հայաթտա իշիմիզ սօն էսրարը Փաշ էտէրէք էսրարսըզ պիւր ալէմ մէյտանա կէթիրմէք տէյիլ, իլլա թէտրիճէն օլ էսրարըն ճիւզլէրինէ վազըֆ օլմազ տըր: Հայաթտա վէ ալէմտէ էսրար եօզ տըր տէմէյէլիմ. էսրարըն պիդէ միւնքէչիֆ օլան գըպմընը՝ «պիլիօրըզ» տէրիզ: Պիդտէն մէսթուր օլան ճիհէթինէ տէ իւնալ էտէր իզ:

3. Էսրար ը ալէմլէ սալթ ֆիքր էյլէննէսի իչիւն օղրաշմայալըմ: Պաղըլար պու էսրարա աիտ մէսէլէլէրլէ օղրաշմաղը քէնտիլէրէ իշ կիւճ էյլէմիչլէր տիր: Խուսըսա տիրի վէ ախլապի հայաթտա իճրաաթ վէ խըտմէթտէն գիյատէ պու էսրար հազընտա միւպահասէ էթմէյի մէրազ էտիրմիշ տիրլէր: Ազաիտ մէսէլէլէրինի էնտիրիպ գալտըրըլար, հէր քէտէր եա Փէլաքէթ իչիւն իտարէ ի ալէմին էսրարընը կէօրիւպ կէօսթէրմէյէն գալըզըլար, խիւգաթ ը

ալէմին ատըմլարընը՝ միւթադպէլ հայաթըն մէնգիլլէրինի ըհամ ու թարիֆ էտէրլէր: Պէօյլէ մէրազ տօյուրմազ իչիւն էսրարա վազըֆ օլմազա չալըչմազ պօշ պիւր թէչպպիւս տիր: Իւշիմիզ մէրազ տօյուրմազ տէյիլ, հազիգաթ քէշֆ էթմէք տիր:

4. Էսրար ը ալէմտէն հայաթը կէնիչլէնտիրէն ունսուրլարը քէշֆ էթմէյէն չալըչմալը իզ: Ազլ, իրատէթ, հուրրիյէթ, մանթըզ, պիդէ չախսիյէթիմիդի եիւքսէլթմէք, տահա էյի խըտմէթլէր իֆա էթտիրմէք, տահա տէրին պա սարա վէ տահա պէօյիւք գուվէթէ մալիք օլմամըզ իչիւն վէրիւմիշ օլուպ, էօնիւմիւզտէ էսրար ը ալէմ գափուլարը աչըլտըզճա օրատան կիրիպ, պու նէթիճէլէրի էլտէ էտէլիմ տէյուպու ֆուրսաթլար պիդէ վէրիլիօր: Իմտի ֆուրսաթլարը գայ էթմէյէրէք էսրար ը ալէմէ վազըֆ օլմազա վէ հայաթա հէմ գիյատէ հայաթա նաիլ օլմազա սայ էտէլիմ:

Յ. Գ. Գ.

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՐՈՒՀԱՆԻ ՄԻԻԹԱԼԷԱԼԱՐ — ԷՅԻԼԻԲ

Հէլէ պիւր տիւշիւն պադալըմ պու կէչէն հաֆթա զարֆընտա դաշ տէֆա պաշգալարա էյի պիւր խըտմէթ իֆա էյլէտին: Անճազ պազ քի պու խըտմէթլէր քէնտի շէրէֆին իչիւն իճրա էտիրմիշ օլմասըն: Պազէն պաշգալարտան զէնկին եա պէօյիւք օլտուղումուզը կէօսթէրմէք իչիւն էյիլիք էտէրիզ, պունու հիսապա գօյմա:

Պազ քի պաշգալարըն տիրինտէն սազընտըղըն իչիւն օլ էյիլիյի էթմիշ օլմայասըն: Պաշգալար սէնի ազգասէր տէյիլ եախօտ նէքէս տիր տէյու ֆասլ էթմէսին իչիւն պիւր խըտմէթ կէօր տիւն իսէ, պունու տա հիսապտան չըգար:

Պազ քի օլ խըտմէթի պիդայտըզլա էթմիշ օլմայասըն: Իճրա էթտիրին խըտմէթ սէնին շէվզ ու մուհապպէթինին նէթիճէսի օլան վէ սէնտէն Փէտաքեարըզ թալէպ էտէն պիւր Փիլէ տէյիլ իսէ, պունու տա օլ հիսապտան տիւշարը գօյ:

Պու Փիհրիսթ իչիւն օլ Փիլիլլէրի գօյ քի անլէր հիւսն ի ըրգա վէ մուհապպէթտէն նէչէթ էտէն Փէտաքեարանէ Փիլիլլէր օլտուշար:

Պու նէվ էյի խըտմէթլէրտէ շու իւշ ունսուրլարը կէօրէճէքսին, եանի 1. Պու խըտմէթլէրին արգասընտա տէրունինտէ սէնի պու ֆի-

իւլէրէ սէվզ էտէն պիր դուվզէթ վար իտի: 2. Մէնին պու խըտմէթլէրինի գապուլ էտէնէր փէք մէսրուր օլտուլար: 3. Անլէրին մէսրուր օլտուլունու կէօրէրէք սէն քէնտին տախի մէսրուր օլտուն: Պէօլլէճէ օլ միւտտէթլէր սէնին հալաթընտա հէմ սէնին իչիւն հէմ պաշգալար իչիւն հաղիգաթէն փարլազ նօգթալար իտիլէր:

Իմտի պու կիւզէլ Ֆիւլլէրէ սէնի սէվզ էտէն գաթա եանի Ալլահա «Մէմնունըմ», տէն փէք միւնասիպ օլուր, տէյիլ մի: Պու քիւլ-չիւք քէլամ փէք խօշ վէ մազպուլ պիր տուա օլուր: Պու նէվ Ֆիւլլէրին սէնին հալաթընտա տահա չօգ պուլունմասընը արդու էտէրսին, տէյիլ մի: Իմտի կէլ սէնի պու կիւզէլ Ֆիւլլէրէ սէվզ էտէն Չաթա դըսսա պիր սէօգ տահա սէօյլէ վէ տէ, «Եա Բապպ կէլէճէք հաթթա գար-ֆընտա պու կիւզէլ խըտմէթլէրտէն տահա պաշ գալարընը իճրա էթմէյի պանա իհսան էյլէ»: Պու տախի ճիտտի վէ հաղիգի պիր տուա օլուր:

«Հէր էյի աթիյէ վէ հէր քեամիլ մէվհիպէ եօգարըտան օլուպ» նուրլար փէտէրինտէն նուզուլ էտէր»: «Մէնի թալիմ էտէճէյիմ վէ կիւտէճէյին եօլտա սէնի իրչատ էտէճէյիմ, կէօղիւմ իւղէրինտէ օլուպ» սանա նասիհաթ էտէճէյիմ»: «Պանա նասիհաթ վէրէն Բապպա սէնա էտէրիմ»: «Զիրա սիգտէ կէրէք իսթէմէյի կէրէք իչլէմէյի ըրգասընա կէօրէ իչլէյէն Ալլաշ տըր»:

Պազէն ատէմլէր դուրուրտան վէ քէնտիյէ կիւվէնմէք խաթասընտան սաղընարադ էյի խըտմէթլէրինի թէգէքիւր էթմէքտէն սաղընըրլար: Լաքին էկէր օլ էյիլիքլէրի պիղտէ Ալլահն իճրա էյլէտիյինէ էմին իսէք անլէրի զիքր էտէրէք Անը թէմճիտ էտէրիլ վէ տահա զիյատէ էյի ամէլլէրէ սէվզ օլունուրըլ:

Յ. Գ. Գ.

*ԵՕՍԷՄԻԹԵՏԻ ԱԼԼԱՀԸՆ ՃԷԼԱԼԸ

Պու եազ թաթիլինտէ Փամիլեամ իլէ պերլիւտէ տիւնեանըն էն կիւզէլ մահալլէրինի պիրինտէ իւչ հաթթա գատար պուլունարադ թարիֆի նազապիլ ըուհի վէ Փիքըն սատտէթ

*Եօսէմիթի «գըպա այը» մանասընտա տըր: Պուրատա դայէք ճէսիմ ալըլար եաշատըղըն-սան՝ ինտիքըլար պու մահալլէ «ճէսիմ այըլար» իսմինի վէրմիշ տիրլէր:

կէօնէնտիք: Օլ մահալ Գալիֆօրնիանըն «Եօսէմիթէ վատի» սի տիր: Եօսէմիթէ վատիսի՝ Յրէզնօտան 160 միլ ուղադտա Եօսէմիթէ միլլի փարքըն գուճաղընտա, վէ Սիէրա Նէվատա տաղլարընըն զարպի սըրթընտա զայէթ կիւզէլ վէ սաքին պիր տէրէ տիր: Հիւքիւմէթ՝ 1126 միւրէպպա միլ կէնիչլիյինտէ պիր մահալլէ հալինին քէյֆ ու էյլէնճէսի իչիւն ալըրըպ՝ օնա «Եօսիմիթէ Միլլի Փարք» իսմինի վէրմիշ տիր: Պու փարքտա տէօրթ եիւզէ եաղըն կէօլլէր, իքի պէօյիւք ըրմազլար, սէքիլ ճէնտէլլէր, հիսապսըլ չալլար վէ փունարլա, գար իլլէ գալիլ տաղլար, վասի օրմանլար, եէչիլ չիւմէնգարլար, եազլաշըմազ ուչըրուլար, կիւնէլ կէօրմէմիշ ինլէր վէ խէնտէկլէր, 3-4,000 սէնէլիք աղաճլար, ճինս ճինս գուլլար, ճէսիմ ալըլար, վէ թաթլը կէօղիւ կէյիքլէր վար տըր:

Եօսէմիթէ վատիսի փարքըն էն տիւքիւչա վէ սիհրամիլ գըսմը տըր: Եէտի միլ ուղունլընտա օլուպ՝ էն էնիլ թարաֆը պիր միլ կէնիչլիյինտէ տիր: Պու տէրէնին թապանը տէնիլ սաթհընտան 3,900 ալաք եիւքսէք տիր: Պու տէրէտէն եօգարը եըլան գալիլ տօլաչան եօլտա օթօմօլիլ սաղըլըր իքէն կէօղիւն էօնիւնէ աշըլան մէնգարէլլէր վասֆա կէլմէզ սուրէթտէ միւթէնէվլի վէ աճայիպ տիրլէր: Եօլուն հէր գըվըրմընտա մէնգարէ պիր պիրինտէն կիւզէլ օլմազ չարթը իլլէ թէպէտտիւլ էտիյօր: Հէր արասա պիր գանն էտէրսին պաշգա պիր ալէմէ նազլ օլունմըչսըն: Ղայէթ մահիր վէ գատիր էլլէր իլլէ թէրթիպ վէ ինչա էտիլմիշ պիր տաճարա կիրտիմ գանն էտէրսին:

Տէրէնին պօյունճա՝ զարպտան չարգա եիւրիւր իքէն՝ սօլ թարաֆընտա եէչիլ աղաճլարտան եօգարը սիվրիլէն 3,804 ալաք եիւքսէքլիյինտէ էլ Գալիթան տէնիլէն կրանիթ ուչըրում տիգգաթընը ճէլպ էտէր: Պու տիւնեատա էն եիւքսէք վէ պէօյիւք կրանիթ փարչասը տըր տէնիլիյօր: Պիր ազ իլլէրտէ պիրիպիրինի արգալայան «Իւչ Գարնտաչլար» իսմինտէ թէփէլլէր մէնգարէյէ պաշգա պիր ճիլա վէրիյօրլար: Օրատա տուրուպ սաղ թարաֆընա պազար իսէն ճէսիմ աղաճլար իլլէ թէգիլին օլունմուչ Ուլա Գիլիսէ չէքիլինտէ տուրան գալալար, վէ պիր ազ էօթէտէ՝ «Կէլին Տըվաղը» թէսմիլ օլունան չէլլալէնին 620 ալաք եիւքսէքտէն աշաղը ասըլտըղընը կէօրիւրսին: Իլլէրի կիտէր իքէն սօլունտա՝ իլլէ աթլալըչտա 1480 վէ իքին-

ճիւղին տէ 320 այագ երեքսէք ուշրոմլարտան ա-
թըլան «Եօսէմիթէ Շէլլալէսի» պիւթիւն հաշ-
մէթի իլէ կէօղիւսիւն էօնիւնէ աշըլըր: Պուրա-
տան պիր ազ տահա իլէրի կիտէր իսէն տէրէնիւն
էն էնիլ, էն միւսիւղէլի, էն միւսիւնէվվի, վէ
էն մէնդարէլի նօղթասընա եէթիւլիւսին: Տէնի-
ղին երեղիւնտէն 7214 այագ երեքսէք օլան «Կլէյ-
շըր Փօյնթ» ուշրոմ գարշընա տիքիւր:

Պու ուշրոմըն պաշընա չըգտըղընտա՝ էօ-
նիւնէ աշըլան Սիէրա Նէվատա տաղլարընըն
մէնդարէլէրի վէ ուֆուգլարը, վէ այագըլըն
ալթընտա կէօրտիւսիւն տէրէլէր, օրմանլար վէ
թէփէլէր սիւսիլէլէրի սէնի մաթ ու միւսիւնէհայ-
յիւր պրագըր: Տէրէնիւն էնիլ գըսմընտա տու-
րուպ սօլա պաղսան թաշտան տիրէլէր վէ օ-
յուլմուշ քէմէլէր, վէ շարգա տօղրու կէօղիւ-
նի գալտըրըր իսէն տէնիլտէն 7-8,000 այագ
երեքսէքտէ տուրան «Եարըմ Գուպպէ», «Սէ-
փէթ Գուպպէ» վէ «Շէմալ Գուպպէ» տէնիլէն
չըպլագ թէփէլէրի կէօրիւսիւն: Անլէր մահիւր
պիր ուսթատըն մալասը իլէ փէրտահլանմըշ
կիպի տիւզ վէ փարապ տըրլար:

Կէօղիւնի աշաղըյա չէվիթտիւնտէ տէօրթ
թարաֆընտա հիւքիւմէթին սըզ վէ ուլու ա-
ղաճլար արասընտա էհալի իչիւն այըրմըշ օլ-
տուղըր գօնագ մահալլէրի կէօղիւնէ թօգանըր:
Տէրէ պուրատա խիթամ պուլույօր կիպի կէօ-
րիւնիւր: Պագաթ երեղիւնիւ կիւն տօղու թա-
րաֆընտա տէօնտէրիւր իսէն ուշրոմլար արա-
սընա տօղրու կիտէն իքի եօլլար կէօրիւսիւն,
պիրի եօգարը սաղա վէ տիկէրի սօլա տօղրու:
Սաղ թարաֆըն եօլունը թուլթուպ կէօլիլի ա-
ղաճլար արասընտան պիր միլ գատար երեղիւր
իսէն՝ 370 այագ երեքսէքլիւսիւնտէն աշաղը ա-
թըլան «Լէլուէթ» չէլլալէսիւն սուլու՝ գայա-
լարտան աշաղը վէ օրմանլար արասընտան թաշ
տան թաշա չարիւղըպ էնկիւնտէ պիր թագըմ
քէօփիւլէր արասընտան ագարագ «Մէսուտ Ա-
տաճըգլար» (Հէփի Այլղ) թէշքիլ էյլէտիւնի
կէօրիւսիւն: Պուրանըն կիւղէլիւսիւն թարի-
ֆէ գալըլմագ պօշ չապա տըր:

Պուրատան էհալիւնիւն պէօլիւք պէօլիւք,
կէնճ վէ իրթիյար, գէպուն վէ շիշման, գարը
վէ էրքէլէրին շարգա տօղրու ուղանան եօլա
տիւշտիւլէրիւնի կէօրիւսիւն: Իքի միլ գատար
կէօղիւն կիւղէլ մէնդարէլէրի սէյր էտիպ՝ կի-
տէր իքէն՝ պիր տէ պէօլիւք պիր սու կիւրիւլ-
թիսի գուլաղընա կէլիւր: Պու շամաթա նէրտէն
կէլիյօր տէր իքէն՝ 311 այագ երեքսէքլիւսիւնտէն

աշաղը տիւշէն «Վըրնըլ» չէլլալէսի ուղաղտան
գարշընա չըգար: Անը եագընտան կէօնէնմէք
իչին՝ տիք եօգուշարը թըրմանըր վէ 5-600
պասամագլարը չըգարսըն: Տիղլէրին գըրըլըր,
նէֆէսին տարալըր վէ պօղաղըն գուրուր,
լա-
քին անըն եանընա եէթիւլա՝ սօվուգ սուլու ի-
չէր վէ օլ ճէլալը սէյր էտէր իսէն՝ եօրղուն-
լըղըն կէշէր վէ ճանըն ֆէրրահլանըր: Պիր միլ
տահա իլէրի կիթտիւլիւնտէ 594 այագ երեքսէք-
տէն քէօփիւլէրէք վէ էլվանը սէպայա պիւրիւ-
նէրէք տիւշէն «Նէվատա» ճէնտէլիւնի տօյասըյա
սէյր ու թպմաշա էտէրսին:

Կէրի տէրէնիւն կէնիշ գըսմընա կէլիպ՝ սօ-
լա տօղրու կիտէն եօլու թուլթար իսէն մէշհուր
«Այնէ Կէօլիւնէ (Միւրըր Լէյք) կէլիւսիւն: Էթ-
րաֆըն տաղլարը, ուշրոմլարը, օրմանլարը,
վէ կէօյիւն պուլուլթլարը սույա տիւշմիւշ կէօ-
րիւսիւն: Պու կէօլիւն էօթէսիւնտէ օլան տէրէ-
նիւն սիւքիւթ վէ սըզ օրմանը աճայիպ վէ աճալ-
աճայիպ տիր:

Եօսէմիթէ վատիւնտէ տօլաշըր իքէն ալ-
տըղըմը խօշ թէսիւրաթ վէ իլհամաթը գալէմ
իլէ թարիֆ էտէմէմ: Միլիօնլարճա սէնէլէր էվ-
վէ՝ ինալիգ գէմիւնիւն խամուրընա շէքլ վէրիւր
իքէն Եօսէմիթէյէ կէլտիւլիւնտէ խուսուսի սու-
րէթտէ էօգէնմիշ կէօրիւնիւյօր: Պուրատա պու-
լունտըղըմը միւտտէթտէ Ալլահըն հուղուրընը
հիսս էթմէմէք միւմքին տէյիլ իտի: Եալընըզ
պաշըմա կէգէր իքէն՝ էօնիւմտէն պիրի կիտի-
յօր, արգատման պիրի կէլիյօր, վէ եանըմտա
պիրի տօլաշըյօր տէյու հիսս էյլէտիւմ: Պիր կէօ
րիւնմէկ հուղուր թէմաս էթմէքտէ, վէ Անըն
թաթըր րաիհասընը հիսս էյլէմէքտէ իտիւմ:
Պուրատա Ալլահըն աղամէթ, հիքմէթ, հաշմէթ
վէ գուտրէթի գարշըսընտա թիւլլէրիւմ իւրիւր-
տի: Պու գէրաֆէթ, պու ինթիղամ, պու ահէնկ,
պու հիւսն ու հիքմէթամիլ աճայիպաթը քէօր
պալսթա վէ թէսատիւֆէ աթֆ էթմէք աղլը
սէլիւմ իշի օլամագ: Հէր մէնդարէլէյէ պաղտը-
ղըմըզտա խապէրիմիլ օլմայարագ աղղըմըզ-
տան «Ալլահ» քէլիւմէսի չըգըյօր իտի: Հէր ա-
ղաճ, հէր գայա, հէր չէլլալէ, տէրէ վէ օր-
ման Մօվսէսին կէօրտիւլիւ եանան չալըյը տէր
խաթըր էթտիւրիպ՝ այագ գապլարըմըզ չըգար-
մաղա վէ եէրէ գափանըպ՝ «Եա Րապպ իշլէրին
նէք՝ աճայիպ տիր» տէմէյէ մէճպուր օլտըմ:

Ս. Մ. ՐէճէՊեԱն

Փէսէտիմա

ՄՈՒԽԱԳԵՐԱԹ

«ԷՐՄԵՆԻՍԹԱՆԸՆ ԹԱԼԻՄ ՈՒ ԹԵՐՊԻՅԷ
ԹԱՐԻԽԻ»

Փրօֆ. Գ. Սարրաֆեան պու իսմտէ պիր քիթապ Եաղըպ՝ պու սէնէ նէշը էյլէտի: Քիթապ Ինկիլիզէն լիսանընտա օլուպ՝ 320 սահիֆէյի վէ 21 ֆասլարը հավի տիր քի կէրէք Ամէրիգալլար վէ կէրէք Եէնի նէսլին միլլէթի միգին թարիխի մէարիֆ վէ էտէպիյաթընը անլամալարը իչիւն էն մուսթազամ վէ էն հագիդի պիր մէնպա տըր:

Փրօֆ. Գ. Սարրաֆեան ասլէն Այնթապը օլուպ՝ շիմտի Գալիֆօրնիատա Լա Վէնը Գօլէնի թալիմ ու թէրպիյէ տալիէսի միւտիւրի տիր, հէմ տալի Գլէրմօնթ Գօլէնի վէ ձէնուպի Գալիֆօրնիա տարէլֆինուընտա Լէքշըրլար վէրիւր: Շէօյլէ քի միլլէթէն իֆթիլար էտէնէյիմիզ կէնէլէրտէն տիր:

Մէզքիւր քիթապ հէր կէօնա աքսի հիսսիյաթ վէ թէնէսիլլէրտէն արի օլարագ թարիխի վագաալար վէ հագիզի գայտլար իւզէրինէ միւհասէս տիր: Հէր պիր սահիֆէսինտէ մալիմաթըն ալընտըր մէնպալար զիքը օլուուպ՝ միւհէլիֆին միւթէլաա էյլէտիյի էիւզլէրտէն էսէրլէր շէրհ օլուընմուշ տըր: Պիր սէօզ իլէ ուզոն վագթ վահմէթ վէ պիր չօզ միւթալաա նէթիւնէսի տիր քի միւհմէլ օլարագ 2000 սէնէլիք թարիխի պիլա դարագ վէ թէնսիւր պէյան էտիյօր:

Փրօֆ. Սարրաֆեան իլք տէֆա քիթապըն մագսէտի վէ միւրաճաթ մէնպալարը հագքընտա Եաղտըգտան սօնրա էրմէնիլլէրին աուը վէ ճօղրաֆիաճա մէվլէրինի Քրիսթիանըգտան էվլէ վէ սօնրա թալիմ ու թէրպիյէնէ օլան աշվալինի թարիֆ էտիյօր: Անտէն Գրիգոր Լուսաւորիչին զուհուըր իլէ Քրիսթիանըգտան գապուըր վէ պիր վագթ սօնրա մէքթէպլէրին վէ մէարիֆին թէտէնի էթտիլինի տէօրթ ֆասլտա վասֆ էյլէտիլտէն սօնրա ոսկեղարա Եանի էրմէնի էտէպիյաթընըն ալթուն ասընա կէչիյօր:

Ալթուն ասը տէնիլէն միւտտէթ 390տան 439 թարիլլէրինէ դատար տէվամ էյլէմիշ տիր, քի Վրամչապուհըն թագաւոր վէ Սահակ Պարթևին Կաթողիկոս օլտուղու զէման տըր: Վրամչապուհ օ տէրէնէ ազըըր վէ տիպլօմաթ իմիշ քի Աճէմ Շէհին Շահը վէ Բիւզանդիոն իմիւրաթօրը արալարընտաքի պիր միւհատէլէյի հալլ էթմէք իչիւն քէնտինի հագէմ թային էթ-

միշ իտիլէր: Պու վագթտա տըր քի էրմէնի թարիլինտէ էն մուհիմ պիր վագաա զուհուըր էթմիշ տիր, Եանի Սահակ վէ Մեսրոպ էրմէնի Եաղըրընը իճատ էյլէմիշ տիրլէր: Օնտան էվլէլ էրմէնի քիթապէթի, էտէպիյաթը հաթթա քիլիսէ ալինլէրի Սիւրեանի վէ Բուժ լիսանլարընտա իճրա օլուըր իտիլէր:

Սահակ վէ Մեսրոպ սատէնէ Եաղըրըրը իճատ էթմէք իլէ գայմալըպ՝ էրմէնի էտէպիյաթընը տալի մէյտանա կէթիւրմիշ տիրլէր: Մուալլիմլէր Եէթիշտիւրմէք իչիւն մէքթէպլէր վէ ստի էհալիյի թալիմ էթմէք իչիւն տալի միւհասէլէր աշտըրար: Պէօյլէնէ պիւթիւն միւրլէթէ Քրիսթիան թալիմի վէրմէքտէ օլմուշ տըրլար:

Սահակ, Մեսրոպ պուընա տա դանաթ էթմէյիպ՝ էթրաֆ միլլէթլէրի թէնվիր էթմէք վէ սօնրա Քրիսթիանըգտան թալիմինի կէթիւրմէք իչիւն տալի թէշէպպիւս էթմիլլէր տիր: Կիւրծիւթանա գօշուպ՝ մուտիշահարը ֆակուընը ըրգտընը գաղանարագ սօնրա էրմէնիէնէյէ պէնզէր պիր Եաղը իճատ էթտիլտէն սօնրա թէրծիւմանլար վասթաթըրլա Աւետարանը սօնրա թալիմ էյլէմիլլէր տիր:

Այնի զէմանտա Բիւզանդիոնա, Աթինայա վէ Իսթէնտէրիյէյէ պիր չօզ թալէպէ կիտիպ՝ խուսուսի Եունան թալիմի ալարագ Հայաստանա ալտէթ էյլէմիլլէր տիր: Պուընլար թարգմանիլլէր Եանի միւթէրծիլլէր իսմի իլէ մարուֆ տըրլար քի պիր չօզ Եունան էսէրլէրինի Հայճայա թէրծիւմէ էյլէմիլլէր տիր:

Ոսկեղարտան սօնրա Եունան թէէսիլլի աուըր պաշլամըշ տըր քի Մովսէս Խորենացի պու զէմանըն մահսուըր տըր, Խորենացի Բիւզանդիոնա, Աթինայա, Բօմայա, Անթաքիա, Պաղէստին վէ Իսթէնտէրիյէյէ Եօլուուըգ էյլէյիպ՝ Եունան մէարիֆինի կէթիւրմիշ տիր: Օ էսնատա Աճէմ թէէսիլլինէ գարշը Եունան մէտէնիլլէթի գալիպ օլմուշ տըր:

Պատէհու պու քիթապ Գուրուընը վիւթաթա տա էրմէնիսթանըն թալիմ ու թէրպիյէնէ աշվալընը թարիֆ էտիպ՝ Արապ մէտէնիլլէթիլինի թէէսիլլինի զիքը էթտիլտէն սօնրա Կիլիկիատա Բուրիսեան հիւքիւմէթիլինի թէշէրիլինի վէ էվրօփաճա սիյասէթ վէ թիճարէթ մէքէզի օլտուղուընու, Խաչակիրլէրին կէլմէսի իլէ էվրօփա մէքէրէսինէ տօղըր պիր մէյլ հասըլ օլտուղուընու իզահ էյլէյօր վէ օ վագթտա զուհուըր էտէն Ներսէս Շնորհալի վէ Լամբրոնացի

կիպի զաթլարը զիբը հտիյօր :

Պուռնտան սօնրա զուհուր հտէն սիյասի պէտ պախթլըլար սէպէպինտէն էրմէնի մէտէնիյէթ վէ մէարըֆը էն դարանլըզ դէմանլար կէշերտիքտէն սօնրա 16ընճը ասրտա Լաթին միսիօնէրէն զուհուրընը, օնլարըն Երուսաղէմտէ վէ սաիր մէրքէզլէրտէ Փաալիյէթինի, մաթպաանըն իճատ օլտուղուհու զիբը հտիյօր՝ Միսիթար իսմինտէ ապլէն Սիվազլը պիր Գաթօլիք բուհպանընըն Վէնէտիքտէ Միսիթարեան վանքընը թէէսիս էյլէտիյինի զիբը հտիյօր :

Հայր Միսիթար պիր Գաթօլիք օլուպ էսասէն մադսէտի Գաթօլիքլիյին նէշրի իտի իսէ տէ կէրէք քէնտինին վէ կէրէք սօնրատան Միսիթարիսթլէրին էրմէնի քիթապէթինէ իմ վէ սէնայի, թարիս վէ հտէպիյաթընա նէ տէրէճէ խըզմէթ էյլէտիքլէրինի թարիսի վազաալար վէ պուրհանլար իլէ պահս հտիյօր : Պու միւնասէպէթլէ Մուրատ Բափայէլեան մէքթէպլինին թէէ սիսի թարիսիին վէ կէօրտիւլիս իլլէրի թարիֆ հտիյօր :

Փրօֆ. Սարրաֆեան թարիսի սըրա իլէ տէ վամ հտիյօր՝ էնճամ օն տօգուղուհու ասրտա Ամէրիգա միսիօնէրէն զուհուրը վազաասընա տախի պէօյիւք եէր վէրմիշ տիր : Պու Փասլը շու սէօզլէր իլէ պաշայօր :

«Օն տօգուղընճը ասրտա էրմէնի դավմընըն ազլի ինթիպահընտա Ամէրիգա միսիօնէրէլլի մուհիմ պիր բօլ օյնատըլար : Հայր Միսիթար վէ անըն թէէսիս էյլէտիյի մանասթըր թէշքիլաթը միլլէթի միւնասիւր սուրէթտէ ուլանսըրտը վէ անլէրէ նէսլիմիլին մաղիտէքի օլան ճէլալընը կէօսթէրտի իսէ տէ Ամէրիգատան կէլէն միսիօնէրէլլի միլլէթիմիլլէ միւնասթապլէտէ վէ հէման էօնլէրինտէ օլան ճէլիլ իմքեանիլլէթլէրի կէօսթէրտիլլէր : Լաթին միսիօնէրէլլի էրմէնիլլէրի հիշ տէյիլ միւնֆէրիտ հալլէրտէն չըզարըպ՝ Լաթին դավմլարընա տօղրու եազլաշաճազ թարիլլէր աշտըլար : Ամէրիգա միսիօնէրէլլի իսէ տէյիլ եալընըզ էրմէնի էհալլինին էօմրիւնտէն Ամէրիգանըն Փաիդ մէտէնիլլէթ վէ իրֆանընա եազլաշաճազ եօլ աշտըլար, իլլա օնլարըն ազլի վէ ախլագի հայաթը իւզէրինէ Ամէրիգա զիւնիլլէթ վէ միյարընա մախսուս պիր թէէսիլ իճրա էյլէտիլլէր» :

Քեաշքի պու թիթապըն Լաթին վէ Ամէրիգա միսիօնէրէլլիին միլլէթիմիլլէ արասընտա իֆա էյլէտիքլէրի խըզմէթ վէ բօլը թարիֆ իլլին եազտըղը պապլարըր թէրճիւմէ հտէճէք դա

տար մահալ վէ հաթթա թամմ թէրճիւմէ հտէճէք դատար իդթիտարըմըզ օյսա իտի : Միւնէլլիֆ միսիօնէրէլլիին իլք զուհուրընը, քիմ, նէրէտէ վէ նէ՞ մազսէտ իլէ կէտիքլէրինի թամմ թարիսիլլէրի, իսմլէրի վէ վազաալարը իլէ եազլպ՝ պու միւնասիւպէթլէ քիմլէրին պու եէնի մէսլէքէ սալիք օլտուղլարընը, Յակոբոս Պատրիարք զէմանընտա նիճէ թէատտի պաշայտըղընը վէ ալըլմագ մէսէլէսինին սէպէպ վէ հիքմէքլէրինի, զայէթ պիթարաֆանէ վէ եալընըզ թարիս, հէմ վազաալար իլէ եազմըշ տըր : Անտէն սօնրա էճնէպի միւնասէսլէրինի պիրէր պիրէր իսմի իլէ ալըպ՝ անլէրի թէտգիդտէն կէշիրտիքտէն մատա պիր թագըմ մէվճուտ քիմսէլէրին շէհատէթինէ միւրաճաաթ հտէրէք՝ օնլարը ալնէն տէրճ էյլէմիշ տիր :

Պիդ պու թիթապը եօլճուղուղուհու էսնասընտա պաշտան պաշա քէմալը մէրագ իլէ օգուտուղ, միլլէթիմիլլէ արասընտա զուհուր էտէն պու կիպի թարիսի վէ մուհիմ վազաալարը պիր թագըմ դահվէ քէօշէսի մասալլարը իլէ թէֆաիր էթմէյէ չըզըզըպ՝ էճնէպի միսիօնէրէլլի պիր թագըմ հիլէքեար ալճըլար վէ միլլէթիմիլլէ պիր զըսմընը վիճտան սաթան եա ալլանան միւրթէքիլլէր եա պուտաալար կիպի թարիֆ չըզըզան ճահիլլէրէ պու թիթապը օգուտագը թապսիյէ էյլէրիլլէ : Հիշ տէյիլ քէնտի քէնտիլլէրինի կիւլիւնէճէք վազիյէթտէն գուրթարըլար վէ միլլէթին շէրէֆի իլէ օյնամաղլար :

Քիթապըն սօն գըսմը միլլէթիմիլլէ հարպտան սօնրաքի վազիյէթինի ալըպ՝ հալը հազըրտա կէրէք Հայաստանտա կէրէք սաիր մահալլէրտէ թալիմ ու թէրպիյէ իլլինին նէ հալտէ օլտուղու մէքթէպլէրին վէ թալէպէլլէրին սալընը, հանկը թէշքիլաթլար թարաֆընտան իտարէ օլտուղու տագիդ հիսապլար վէ բազամլար իլէ եազըմըշ տըր :

Պու թիթապտա իսթէր իսթէմէզ միւնէլլիֆ սալթ թալիմ տէյիլ՝ իլլա միլլի թարիստէն ախէր մէսէլլէր տախի դարըշտըրըյօր, շէօյլէքի օգուղան թարիս հազընտա տախի ազ չօգ թասալլուր ալապիլլի :

Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Թիթիթ ՀիթիթիՄէթի Վէ ԱՍԱՐ Ը ԱԹԻԳԷ Ասարը աթիդէնին թարիսի, իլմէ, սէնաաթա վէ մէտէնիլլէթ չօգ Փաիտէսի վար տըր : Ասարը աթիդէ կէշմիշտէ պիլլէրճէ սէնէ-

լէր էվվէլ, ինսանիյէթին նասըլ եաշատըզլարը թարիխի, մէտէնիյէթի, սէնաաթլարը, միլլէթ լէրին պիրպիրլէրի իլէ օլան ալազալարը, մուհարէպէլէրի, ահմադէլէրի վէ սաիր պին պիր վազաալարը, ասը ը հազըրըն հուզըրըն աւար:

Ասար ը աթիգէ կէշմիտէ եաշամըլ օլան պիր չօգ միլլէթլէրին լիսանա կէլիւ պիգէ սէօյլէմէլէրի տիր:

Անըն իշին մէտէնի միլլէթլէր միլիօնլար լարճա տալէրլէր սարֆ էտէրէք անլէր իշին մէշհուր միլլէթլէր թէհսիս էյլէմիշ տիրլէր:

Թարիխտէն էօյրէնտիյիմիգէ կէօրէ, Հիթթիլէր, Աշուրիլէր, Պապէլիլէր, Եէհուտիլէր, Բօմալլար, Էրմէնիլէր, շարգոտ իճրա ի հիւքիւմէթ էթմիշլէր, վէ շու սօն 600 սէնէլէրտէն պէրու օլ միլլէթլէրին մէյտան ը իճրաաթը օլան շարգի վիլայէթլէր թիւրքլէրին թահթ ը հիւքիւմէթլիտէ պուլունմուշ տըր: Վէ պիթթա պի պու գատար աթիգ վադթլարտան պէրու գա տիմ միլլէթլէրին եաշամըլ օլտուզլարը պու տիյարտա պիր չօգ գըյմէթլի ասար ը աթիգէ պուլունմադ տըր:

Չօգ տէյիլ, իբի տէհր էվվէլ Բուճանիա, Եունանիսթան, Սըրպիսթան, Պուկարիսթան, Գըրըմ վիլայէթի, Գապգասիա, Պօնու-Հէրսէք, Կիրիտ, Մըսըր, Արապիա, Իրազ, Սիւրիա Թիւրքլէրին էլինտէ իտի: Պուրալարտա նէ գատար կէնիշ վէ գէնկին անթիգա խազիւնէլէրի վար իտի. պունա քիմ շիւպհէ էտէպիլիւ: Հալ շու քի ճէհալէթտէն նաշի Թիւրք հիւքիւմէթի էլլէրինտէ պուլունման միլիօնլարճա գըյմէթի հաիգ օլան պու կիրան պէհա ասար ը աթիգէ խազիւնէլէրինտէն նէ քէնտիսի մատտի, մանէվի իսթիֆատէ էտէպիլիւ նէ տէ էհալիսինէ էթտիրմիշ տիր: Հիւքիւմէթ ասար ը աթիգէ մէրազլըսը օլան քէնտի թէպաալարընա հիշ պիր վադթ եարտըմ էտիպ՝ թէշվիգ էթմէտիքտէն մատա՝ թէսատիւֆէն պիրինին էլինէ կէշէն ան թիգալը գապթ էտէր վէ անը պուլանը տա հապս էտիպ՝ պիր չօգ էգիյէթլէր իլէ տէհշէթլի դարարլարա օդրաթմըլ տըր, տէյէրէք քի, «Սէն պու անթիգալը պուլտուն, պունուն եանընտա աահա նէլէր վար իտի, սէօյլէ, մէյտանա չըգար»: Պիշարէ ատէմ պիր իսթիֆատէ էթմէտիքտէն մատա, քէնտի օլանընը տա րիշվէթ վէ րիպ՝ կիւճ պէլա գուրթուլապիլիւ իտի:

Գալսէրի շէհրի Գրիստոստան էվվէլ փութ փէրէսթիք գէմանընտա, շիմտիքի մահալընտա

տէյիլ տէ տահա եօգարըտա, շիմալտա օլուպ՝ 13 պին ալագ եիւքաէքլիքտէ օլան էրճիյաս տահընա եագըն պիր մահալտա իմիշ: Հարաքէթի արգտան խարապ օլմուշ՝ սօնրա տահա աշաղը օլալա էնէրէք՝ օրատա շէմտիքի շէհրի պինա էթմիշլէր: Էսկի շէհրին ասարընտան պիր չօգ էսէրլէր վար տըր: Աթիք պինալար, սու եօլարը, մէգարլար, հաֆրիյաթտան մէյտանա չըգմաղտա տըր: Փէտէրիմ վէ վալիտէմին նագ լինէ կէօրէ, պու հալա էսկի շէհր նամը իլէ միւսէմմա օլան եէրտէն (քի շիմտի էրմէնիլէրին պաղլարը տըր) պիգիմ պաղըն եանընտա պիր պաղտան հաֆրիյաթ էսնասընտա թամմ ատէմ պէօյիւքլիւյիւնտէ իբի թանէ մէրմէր սանէմլէր չըգմըլ, պիրի էրքէք, տիկէրի գարը: Թապիլի պու էսքի վադթըն փութլարը իտի: Պու վազաա թագրիպէն 1810, 1820 թարիխինտէ վուզու պուլմուշ տըր: Պիշարէ պաղ սահպիլի գորդուսունտան ուզուն վադթ պունլարը սագլամըլ, նիհայէթ շիմտիքի Լուսաուրիշ քիլիսասը եէնի եափըլըր իքէն անլէրի եագըպ քիքէճ էթմիշլէր վէ քիլիսալը անըն իլէ սըվա էթմիշլէր: Պիրինճի գօրգուլարընտան, սանիէն ճէհալէթլէրինտէն, վէ պիր տէ փութուն քիլիսայա թահվիլ օլմասընը իսթէմէտիքլէրինտէն, էօյլէ պիր մէշհուր թարիխի ասար ը աթիգէ մահվ օլմուշ: Պէօյլէ նատիտէ անթիգալարըն Թիւրքիտա մահվ օլմասընըն հիսապը՝ մը վար:

Պու կիւնլէրտէ դագթթալարտա օգուլօրուլ քի Մըսըրտա, Երուսաղէմտէ, Իրազտա, Սիւրիատա, հաֆրիյաթլար նէթիճէսինտէ պիր չօգ զիգըյմէթ ասար ը աթիգէլէր մէյտանա չըգմաղտա տըր: Պունլարը Թիւրքլէր վէ եա թէպաալարը չըգարըպ՝ կէօնէնէպիլիւլէր իտի, հալըք քի պու պէօյիւք ֆուրսաթլար գալպ օլմուշ, էլտէն չըգմըլ տըր: Պու կիւն հալա Թիւրքլէրին գապթ ը իտարէլէրինտէ 15 վիլայէթ վար տըր, օնլարտան իսթիֆատէ էտէպիլիյօր մը: Պայր, Թիւրք եափամաղ, օ՝ երգան պիր մէլէթ օլմուշ տըր:

Պիր տէֆա Իսթանպուլտա կէօմրիւքտէ Եօգարը գաթտա պուլունուլօր իտիմ: Օլ վադթ Ֆրանսըզլար կէօմրիւք էօնիւնտէ րըլթըլաւրն իմթիյաղընը ալըպ՝ միւքէմմէլ սիմէնթտէն անթրօփօլար եափըլօրլար իտի: Պիրազ էօթէտէ էսկի պինալը Թիւրք ամէլէլէր երգըլօրլար իտի: Էննէպի պիր տօսթուճ պէնի չաղըրըպ՝ փարմաղը իլէ կէօսթէրէք, «Պագ շու ի-

քի մէնդարէյէ Սեդրաք, Թիւրքէր անճադ երգ-
մայր պիւրիւրէր, լաքին սաիր միլլէթէր եափար
լար» ահտի:

Հազիգաթէն տէ էօյլէ օլմուշ տըր: 600 սէ
նէլիք Թէճրիւպէ մէյտանտա: Նասըլ քի Նէհու
տիլէր Քիթապ Ը Մուգատտէստէն վէ անըն հա-
զիգաթլարընտան իսթիֆատէ էտէմէյիպ՝ անըն
անճադ պէքճիսի օլմուշ տըրլար: Թիւրքէրտէ
չարդտա վէ սաիր զապթ էթտիքէրի մահալլէր
տէ պուլունան տիւնեանըն իպթիտասընտան պէ
րու սազլանմըլ պիր չօդ նատիտէ ասար Ը ա-
թիգէլէրտէն իսթիֆատէ էտէմէյիպ՝ անճադ
անլէրին պէքճիսի օլմուշ տըրլար: Պու շէյ մա-
տէնլէր իշիւն տէ սահիհ տէր:

Շու հազիգաթ պիր գաթ տահա թաստըգ
օլմուշ տըր քի, ատէմ պաշընըն իւսթիւնտէ օ-
լտն սարըղը շափգա իլէ տէյիշէրէ մէտէնի օ-
լամագ: Իլլա սարըղըն ալթընտաքի պէյնի տէ-
յիշմէլի, պու տըր լաղըմ օլան շէյ վէ օն սէնէ-
լիք Թէճրիւպէ պունու իսպաթ էյլէմիշ տիր:

ՍԵՆՐԱԿ ԹԻՄՈՒՐԵԱՆ

ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ

Գրիգոր Լուսաւորիչտէն սօնրա Հայաստա-
նըն գատիմ կղերէրնտէն էն պէօյիւլի, էն
մալիւմիւ վէ էն սէվիլէնի հաճիկ կղեր տիր տէ
յիւ սուալ օլընաճադ օլուր իսէ, Կլայեցի իւն-
վանլը Ներսէս Շնորհալի տիր տէյիւ ճէվապ
վէրիլէճէյինէ շիւպհէ եօդ տըր: Շնորհալի
1102 սէնէսինտէ տիւնեայա կէլիպ, չօճուղը-
ղընտա Ստեփաննոս նամ՝ պիր վարդապետին
տիղլէրի տիպլինտէ թալիմ օլընտըգտան սօնրա,
17 սիննինտէ. քահանայ, մուսախարէն տէ տօղ-
տըղը գասապատա (Ծովք) Եպիսկոպոս ձեռ-
նադրել օլընտը: Եպիսկոպոսըգ աթոռընա չըգ-
տըղընտա՝ կէրէք Հայաստանտա կէրէքսէ հէմ-
ճիվար մէմլէքէթլէրտէ ալամ վէ ասլըտտէ-
կան արասընտա պիր չօդ միւնաղաա վէ իթթի-
ֆագսըլըգ վար իտի: Ներսէս գալէմ վէ քէ-
լամըյա վար գուվլէթիլէ չալըպ, հէր քէ-
սի թէսքին էյլէտի: Եպիսկոպոսըգ մէմուրի-
յէթինէ պաշլատըղընտա սիյասի գարըչըլըգ-
լարտան պաշգա քիլիսէճէ նիղալար տա վար ի-
տի: Միջագետք էօլքէսինին իքի նահիյէլէրին-
տէքի Հայ վէ Նեստորի քիլիսէլէրի տայիմա պի
լիպիւրյէ նիղալը իտիքէրինտէն, Առիւծ նամ
պիր Հայ իշխան Ներսէսին պէօյիւք պիրատէրի
Գրիգորիս Կաթողիկոսա խապէր կէօնտէրտի

քի, իշպու իքի քիլիսէլէրին արասընտաքի զալ
ղալարըն էօնիւնիւ ալսըն: Գրիգորիս Կաթողի-
կոս տա պիրատէրի Ներսէս Եպիսկոպոսը մէգ-
քիւր իքի քիլիսէլէր արասընտա պիր պարըչըգ-
լըգ մէյտանէ կէթիւմէյէ թային էտիպ, Առիւծ
Իշխանա հէմէֆքեար օլտըղընը պէյան էյլէ-
տի: Ներսէս պու միւպարէք իշին իճրասը իշիւն
ճան ու տիլտէն չալըչարագ, աստուածաբանա-
կան միւճատէլէլէրին էօնիւնիւ ալըպ, Բապ-
պըն ինայէթի վէ քէնտինին Քրիստոսանման
սիյէթիլէ սուլհ ու ասայիշին իատէսինէ վա-
սըթա օլտու: Պու վագթտա Գրիգորիս Կաթո-
ղիկոսարանը Հոռմկլայտան (Րումգալէ) Բագ-
րատունեան թագաւորլարըմըղըն շէնէլթմիշ ի-
տիքէրի Անի մայրաքաղաքըմըղա գալտըրմա-
ղա նիյէթ էթտի իսէ տէ, Կիւնիւն սիյասի գարը-
չըղըղը սէպէպլինտէն արգուսընա նաիլ օլամա-
յըպ, տօղուշ մահալի օլան Ծովքտա (Սօֆ) ա-
թոռընը գուրտու: Պիրատէրի Ներսէս Եպիսկո-
պոսըն աթոռը տա Ծովքտա իտի: Վէ լաքին չօդ
կէշմէղտէն զիքը էթտիյիմիլ սիյասի գարըչըգ-
լըգ սէպէպլինտէն, Կաթողիկոսարան վէ Եպիս-
կոպոսարան կէրի Հոռմկլայա գալտըրըմաղա
մէճպուրիյէթ հիսս օլընտը: Օրատա Եփրատըն
սաքին սուլարը քէնարընտա պուլընան միւհ-
քէմ պիր գալէտէ պու իքի անճանուէր վէ ագ-
զանուէր գարընտաշլար պիր միւտտէթ ասուտէ
ի հալ իւղրէ եաշայապիլտիլէր: Գրիգորիս՝ եա-
շը 70 օլտըղընտա, իտարէսի ալթընտա պու-
լունան կղերլէրէ թէքիլէֆ էյլէտի քի, սիննի
ճ3է պալիլ օլմուշ օլան պիրատէրի Ներսէս Ե-
պիսկոպոսը քէնտի եէրինէ Կաթողիկոս սէգ-
սինլէր: Թէքիլիֆի գապուլ օլընպ, Գրիգորիս
53 սէնէլիք կղերլիյինտէն էլ չէքտի վէ մու-
գատտէն մէմուրիյէթինին գաւաղան վէ թագը-
նը քիւշիւք պիրատէրինէ թէսլիմ էյլէտի: Իւշ
այ սօնրա Գրիգորիս վախճանել օլտու:

Կաթողիկոսըգ քիւրսիսինէ օթուրմասըն-
տան պիր գաշ սէնէ սօնրա, Ներսէս իլէ Բիւզան
դիոն իմփէրաթօրը Մանուէլ Կոմնենոսըն տա-
մատը ճէնէրալ Աղէկոիոս արասընտա Մեծն
Մամեստիոս չէհրինտէ (Ատանա չէհրինէ եա-
գըն Միսիս եախօտ Մոփսօւէսթիա) պիր միւ-
լագաթ վուգու պուլտու: Պու միւլագաթտա ճէ-
նէրալ՝ Հայաստանեայ եկեղեցի իլէ Րում քի-
լիսէսի արասընտա դաւանանքա պէօյիւք պիր
ֆարգ պուլընմատըղընը անլայընճա, Հայաս-
տանեայ քիլիսէնին իման իգրարընըն պիր նուս
խէսին իմփէրաթօրա եօլլայըպ, միւմքին իսէ

պուլ եքի քիլիսէլէրին պիրլէմէլէրի իշիւն պիր միւլաքէրէ դափուսը աշտը: Պունըն նէթիճէսի շու օլտու քի, Մանուէլ իմփէրաթօր Եունանի ֆէյլէսօֆ Թէորիանոս իլէ Փիլիպպոպոլիս վան քընըն արբահայրը Իօաննիս Ութճմանը Հայաստանա մուրախիսա կէօնտէրտի: Պունլար պիր չօդ Հայ կղերլէր իլէ պիր խայլի աստուածաբանական մէսէլէլէր հաղգընտա գօնուշուպ, մէղքիւր իքի պէօյիւք քիլիսէլէրին պիրպիրինէ եաղլաճալարը իշիւն պէօյիւճէք ատըմլար ալտըլար: Պունուն իւզէրինէ իմփէրաթօր Շնոր հալիյէ (Ներսէս Կաթողիկոս) պիր պէյաննամէ կէօնտէրտի: Պու պէյաննամէնին տօգուզ յօդուածընը պիր տեղական սինոդոս էյիճէ միւլաքէրէ էթտիքտէն սօնրա, օնլարըն դապուլ օլընմասընա վէ մէսէլէնին պիր ընդհանուր սինոդոս թագտիմ էտիլմէսինէ դարար վէրտի: Եազը՛դ քի օլ ընդհանուր սինոդոս պիրիքտիրիմէգտէն (եէտի սէնէ կաթողիկոսըգտան սօնրա) Շնորհալի վախճանել օլուպ, հէր շէյ եիւզ իւթիւ դալտը: Եօգարտա գիքը էթտիյիմիլ Եունան մուրախիսալարը՝ Ներսէսին պէլապէթ, ֆէսահէթ վէ դէքեալէթինէ հայրան օլտըլար վէ օնուն պուրհանլարընտա կէօրիւլէն մանթըղի գուվլէթ օնլարըն տիգգաթընը գիյատէսիլլէ ճէլպ էյլէտիլինտէն, Ներսէս քէնտիլէրին մէշհուր Սր. Աթանասիոս հայրապետինէ վէ Սր. Բարսեղ աստուածաբանընա միւսալի պիր ֆէյլէսօֆ իտիլինի դապուլ, իգըար վէ Իւան էյլէտիլլէր:

Շնորհալի հէրարէթլի, մէրհամէթլի վէ նէ դաքէթլի պիր ատէմ իտի: Փիքըրի պէրրադ վէ քէսքին օլուպ, թափը ու հարաքէթլէրինի հէր քէսին նաթուրասընա հէմ միյարընա ուլտուրապիլի իտի: Թագաւորլար վէ իշխանլար օնունլա տէրտտալըգ էտիպ, օնտան թէսէլլի վէ եարտըմ ալըրլար, քէնտիլ վէ քէօյլիւլէն, հէմ գէնկին վէ Փաղիլլէր հուզուրընա կէլտիլլէրինտէ միւսալիլէյ օնլար իլէ օնլարըն անլատըղլարը իսթիլլահ (ոճ) իլէ գօնուշապիլլիպ, մէսէրրէթլէ օնլարը խանէլէրինէ կէօնտէրիլ իտի: Իշթէ էն փարլադ երլտըղլարըմըգտան պիրի: Աստուածարան, ճարտասան, բեմբասաց վէ բանաստեղծ Քրիստոսանման պիր կը դեր: Շնորհալի իւնվանընա քեամիլէն լայըգ պիր զաթ:

ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՄԻԻԹԷՆԵՎԼԻ

ՍԻՐԻԱՏԱՆ ՍԵՍԼԷՐ

Սիւրիատան շիմտի տէ պաշգա սէսլէր կէլիյօր: Սիւրիա վէ Լիպանանըն պիր չօդ շէհրլէրինտէ Շամ, Հալէպ, Պէյրութ, Թարապուլուս, կիպի եէրլէրտէ Գօմմիւնիսթ քեաղըտլար տաղըտըլլօր իմիշ: Հիւքիւմէթ վէ փօլիս թահգիգաթընտան անլաշըլլօր քի պու եաֆթալարը տաղըտաղլար սայքի ճիւմլէթէն Հայլար իմիշլէր: Իշթէ պիր տէրտ, պիր աֆէթ տահա:

Պիզ էմին իղ քի պու քեաղըտլարը տաղըտանլար տահա տօղրուսը շու միլլի ճինայէթի իրթիքեապ էտէնլէր անասընըն սիւտիւ պուրնունտա դօգան վէ Գօմմիւնիդմ եա Պօլշէվիդմ նէ իտիլինի պիլմէյէն պիր թագըմ ճահիլլէր տիր, լաքին եինէ տէ միլլի թարիխիմիլին թէքէրիւրիւ տիր: Պու միլլէթ հիշ պիր վագթ քէնտի էթտիլի վէ ամէլի իշիւն չէքէտի, սայրտա փէք աղ ճահիլլէրի եիւզիւնտէն չէքտի վէ չէքէճէք տիր, չիւքի պիլգտէ էօյլէ պիր սըլըրըլըգ փէյտա օլմուշ տըր քի իւշ ատէմ 300 պին ատէմին հայաթը վէ պալիթը իլէ օյնար իքէն ումուր էթմէգ վէ օնու ալգըչլայանլար տա պուլլունուր:

Ինսան ազլը միւթէհայլի դալըր, պասար վէ մանթըգսըղըղըն պու տէրէճէսի ինսանի տէյիլ, հայլանի հուտուտը պիլէ կէշէր: Սիւրիատա Գօմմիւնիսթլիք, նէ՞ ազլ, նէ՞ հիսապ, օտա Հայլար իշիւն, տիւնեանըն հէր ճիհէթինտէն դօվուլմուշ, կիւմ պէլա պաշընը սէթր էթմէյէ մուլաֆֆադ օլմուշ իտիլի պիր մէմլէքէթին իշիւնտէ ինգիլապ, իսթիլալ թէշէպպիւլէրի, կիճէ կիւնտիւզ օնուն սայէսինտէ սաղ գալտըղըն վէ պիր էքմէք եէյիպ պիր նէֆէս ալտըղըն համի վէ մանտաթէր հիւքիւմէթէ քիւֆը էյլէմէք: Էսասէն եէրլիլէրին օնտա տա ճահիլ վէ միւթէասսըպ թագըմընըն հասէտիլնի ուլանտըրմադ վէ տալիմա վըղըրթը էքսիք տէյիլ իքէն պիր տէ սէպէպիյէթ վէրմէք, տօսթլարըն վէ համի տէօվլէթի տէ սանա խասրմ էյլէմէք, հա՞նկը հիքմէթ, հա՞նկը ազլ պու նու դապուլ էտէր:

Պիր վագթ թիւրքիտա պիր ազալլիյէթ թէճըրիւպէսիլ վէ պասիլէթսիլ թագըմ աթէշ իլէ օյնայըպ՝ դօճա պիր միլլէթի խանը խալապ վէ եէր իլէ եէքսան էթտիքտէն սօնրա, «նէ՞ եափալըմ, եանըմըշ իղ» իլէ իշին իշինտէն չըգտըղլարը կիպի Սիւրիա միլլէթտալա-

ըմբռնել հայաթը ինչ օյնայան պու սերսերիւնը
իւր տէֆա միւլի դադապա չարփրմալը տըր-
լար: Ետզը քի պէօյէլէրէ միւսաատէլի պու-
լունմուշ վէ հաթթա «Նէ» եափալըմ, ճահլի պի-
պիմ տիր» կիպի պօշ պիր զիհնիյէթ ինչ շու ճի-
նայէթլէրի միւլէթին պօյնունա եիւրէլէթմիւ
իւ: Քեաշքի հիւքիւմէթ թահգիգաթ ինչ պու-
լաճաղը պու հայ իսմինի թաշըյան խաինլէրի
միւլէթ քէնտիսի պուլուպ թէսլիմ էտէ իտի:

Սիւրիահայ գաղուլթը միւլէթիմիւ իչիւն
մուհիմ պիր իւնսիւր տիւր: Պիզիմ միւսթադ-
պէլ իմթալէրիմիւ արասընտա էն մուհիմ եէր-
լէրտէն պիրինի թուլթար, շու շարթ ինչ քի
գաթիյէն սիյասէթէ գարըշմայարադ՝ ազլի,
սիւլազի, իզթիսաստի թէրադըյա անճադ վա-
զըթ վէրսինլէր: Պու միւլէթ իւր տէֆա տէյիլ
տիր քի պէօյէլ գըլըմ վէ գըլթալտան կէշմիւ
տիր: Օնտաքի օլան հայաթ վէ մուգալէմէթ
գուլվէթի հիւ պիր միւլէթտէ եօգ տըր, ազլ վէ
զէքեա ճիհէթինտէ տախի չօգ միւլէթլէրէ մէյ-
տան օգուր, լաքին պիր գուսուր՝ սէպէպի մահվը
օլմուշ տըր: Պասիւրէթ վէ տուրէնտիչլիք ինչ
տէյիլ՝ հիսսիյաթ ինչ իչլէմէսի: Չալըշդան,
զէքի, այտիալը եիւքսէք, աիւն հայաթը թէ-
միւ, միւլէթադը, տինտար, ամմա թէտպիր-
սիւ, զըսսա կէօրիւր, հիսսիյաթա մաղլուպ:
Սիւրիատան կէլէն սէպլէր էվլէլէր պիր չօգ մի-
սալլարըն թէքէրըլըրիւ տիւր: Պիր Ձէյթուն
այաղա գալթըրմադ ինչ թիւրքիայը ֆէթհ է-
տէճէյիւ գանն էտէնլէր օլտու իտի: Քի՞մ պի-
լիր, պու պարոնլար նէ՞ հիսսիյաթա մէպնի պու
հարաքէթտէ պուլունտըլար, գանն էթմէմ քի
պէօյիւք պիր մէնֆաթ մէսէլէսի տիր, պիր ա-
ֆէրին, պիր իւ պաշընտա պուլունմադ, պիր
ղէլիան, հիսսիյաթ օնլարը օրթայա աթմըշ օլ-
մալը տըր:

Պիւ Ռաշնակցական պիրատէրլէրիմիւ
պաղը տախիլի կիւճիւքլէրէ սէպէպիյէթ վէր-
տիքլէրի իչիւն օնլարա սիթէմ էտիյօր իտիք,
հաթթա թալէպ էտիյօր իտիք քի պիր էյամ
ֆաալիյէթլէրին տուրտուրընլար: Օնլար
պու կիպիլէրին եանընտա նէ գատար զիյատէ
միւլէթիւրվէր տիրլէր, հիւ տէյիլ եէրլի էհա-
լինին ալէլ խուսուս համի տէօվլէթին թէվէճ-
ճիւհիւնէ տօգուլմամադ վէ միւլէթին օլտուղու
տէրէճէ օնլարը գաղանմադ մէսլէքինի թադիպ
էտիյօրլար: Օնլար անճադ կուսակցամու հա-
րաքէթտէն վադ կէշալէր էն ֆաիտէլի պիր իւն
սիւր տիրլէր: Սիւլի մէպտէլէրի, թէշքիւթ-

լարը, դայրէթլէրի մէնհէ շայան տըր: Պուն-
լար եանի Պօլշէվիկլէր միւլի հայաթ վէ մէվ-
ճուտիյէթիմիւ պալթա աթըյօրլար:

Նէ՞ աճայըպ մէնդարէ, պիր թարաֆտա
վէնիդէլօս էնգարէյէ կիտիյօր: Իքի եիւզ պին
Եունան ասքէրինի տէնիդէ տէօքիւպ իքի միւլի
Բում էհալիյի ճըսճըպալաթ թարտ էտէն Քէմալ
Իսմէթ հիւքիւմէթին տօսթլուդ վէ խուլուս
արդ էթմէք իւզրէ այաղլարընա կիտիյօր:
Թիւրք իմփէրաթօրլուղունուն 500 սէնէլիք էվ-
րօիաուտաքի հայաթընա խաթիմէ չէքէն, Կիրի-
տի, ատալարը, Մաքէտօնիայը, Եանեսայը, Սէ-
լանիքի էլլէրինտէն դասպ էտիպ՝ իգմիր վէ Ա-
նտօրլույը տախի հէման հէման ալըպ դասպ է-
տէն Կիրիտլիյի Թիւրք էհալիսի ալըշլայօր,
օնու իսթիգալ էտիյօր: Հիսսիյաթ վէ ասըլա-
րըն խուսուլմէթի պիր թարաֆա գօնուլմուշ ա-
տէթա մուաշէդէ եափըլլայօր: Պիւ օթուրտու-
ղունմուդ տալը էլիմիւ ինչ քէսիյօրը: Արթըք եէ
թէր պարոնլար, պրազընը քի շու պիշարէ է-
հալի պիր էքմէք վէ պաշընը էօրթէճէք պիր
Եուրտ պուլուն:

Սիւրիահայ գաղուլթը պու պէլայը պիր ան
էվլէլ պաշընտան տէֆ էթմէլի տիր: Պու պապ-
տէ հիւքիւմէթէ իւք վէ սօն եարտըմ պիւ եափ-
մալը իւ: Արթըք պօշ վէ աղըլսըզ զիհնիյէթի
պիր թարաֆա գօյալըմ, պիրադ տա հադիգաթ
վէ վուղուլթը կէօրէլիմ: Ճէհալէթէ, հիսսիյա
թա, խայալթա գուրպան օլմայալըմ: Սիւ-
րիա գաղուլթըն վէ միւլէթին ըհպէրլէրինին
պասիւրէթ վէ տուրէնտիչլիյինտէն պունու պէք-
լէմէլի իւ: Արթըք իգալալ օյնայաճադ հալ վէ
թադէթիմիւ գալմատը:

Աիւր պիր թէհիւքէ տահա վար քի մուսա-
լիֆ օլան կուսակցուլթիւնլար պու հալի վէսիլէ
էտէրէք մուսալիֆլէրինի Պօլշէվիկ տէյու լէ-
քէլէմէքտէն սաղընմալը տըր: Պու պիւսպիւ-
թիւն խարապիյէթ տիր վէ տիւշմէնէ սիւահ
վէրմէք տիր:

Ա. ՆԱԳԻՍՏԵԱՆ

ՊՈՍԹՈՆՏԱ ԻՔԻ ՅՈՐԵԼԵԱՆ ԶԻՅԵԹԼԵՐԻ

Պու իքի զիյնէթլէրտէ տէ հաղըր պուլուն-
մալ օլան պիր տօսք եաղըյօր:—

Օգոստոս 16 ագշամը Պրն. վէ Տիլին Յոմ-
սէփ Կիւլիւգեանըն իղտիւճլարըն 500ճի սէ-
նէ ի տէվրիյէսի զիքրինէ պէշ էվլատ վէ 7 թօ-

բրնլարը զայնթ միւսստիւր պիւր զիյնթ իճրա էթտիւէր :

Եիւզ գատար տալէթիւէրին ալզըչարը ա-
րասընտա 50 սէնէ էվվէլ Մարաշտա թէէհհիւ
էթմիշ օլտն պու չիթթ, չալընան տիւլիւն մար-
շը իւէ իշէրի կիրտիւէր :

Անլէր 35 սէնէ էվվէլ Մարաշտան Ամէրի-
դայա կէլիպ՝ պիւր չօգ միւշքիւթա ըաղմէն
էվլատլարընա միւնասիպ թալիմ ու թէրպիյէ
վէրմիշէր տիւր :

Հաղըրուն արասընտա վեր. Կ. Մուսճեան
վէ վեր. Ա. Թ. Պաղտիկեան տախի հաղըր օ-
լուպ, վազթ ու հալա միւնասիպ տուա վէ քէ-
լամլարտան սօնրա՝ էվլատ վէ ազրիպասը ան-
լէրէ պիւր ալթուն քիսէ իհտա էլլէտիւէր :

* * *

Օլ պիւր Յորէլեան զիյնթթի Օգոստոս 27տէ
Պրն. Յակոբ Կիւլեանըն վէլատէթիւնին 60նճը սէ-
նէ ի տէվրիյէսի զիւրիւնէ Տիկիւն Ովսանա Կիւլ-
եանըն թէրթիպի իւէ իճրա էտիւրի :

Պիւր չօգ տօթլար Պրն. Յ. Կիւլեանըն Չար-
լըս ըրմաղընա նազիւր խանէսինէ ճէմ օլմուչար
իտի : Պրն. Հ. Ատալեան անը օթօմպիլ իւէ կէզ
տիւրմէք պէհանէսի իւէ խանէտէն ուղաղլաշըր
մըշ օլուպ՝ գարանլըզ պաստըղընտա էվէ
կէթիւրտի : Պուլտան էվվէլ խանէսին պիւթիւն
էլէթթիւք ըրըղարը սէօնտիւրիւլմիւշ օլտուղու
հալտէ, Պրն. Յ. Կիւլեան քէնտի խանէսինէ կի-
րէր կիրմէզ, էվլին հէր թարաֆընտան էլէթթիւք
լամպալարը աչըլընճա, խանէսինտէ պու գա-
տար գալապալըղը կէօրէրէք փէք միւթէհալ-
իւր օլտը :

Պրն. Կիւլեան Ապրիլ 19, 1904տէ, Մարաշ-
տան Ամէրիգայա կէլիպ, գուլտուրաճըլըզ իւէ
իշթիղալ էտէրէք, պիւր զըզ վէ իւր օղլան էվ-
լատլարընը գօլէճլէրտէ թալիմ էթտիւրմիւշ,
կիւզէլ պիւր միւլք խանէյէ մալիք օլմուշ վէ
փարլազ պիւր մէվզի իհրազ էթմէյէ մուլաֆ-
ֆազ օլմուշ տըր :

Հաղըրուն Պրն. Կիւլեանըն սիւքիւթ, իշ-
կիւզար, ֆէտաքեար վէ քիւիսէփէրվէր էօմրիւ-
նիւ թէպրիք վէ պիւր չօգ հէտիյէլէրլէ քէնտի
հիսսիյաթլարընը պէյան էլլէտիւէր :

ՏԻԿԵՐ ՊԻՐ ՅՈՒՐ

Աւետիս աղա Ճամպաղեան տիւնտար պիւր
ֆամիլեատա տօղմուշ վէ փէտէրի Պատ. Խա-
չատուրեան՝ քիւլիւք չաղընտա պաշգալարա

եարտըմ էթմէյէ ալըշմըշ իտի : Տիւնտար վէ
միւնաֆիւրփէրվէր պիւր գայըն փէտէրլէ եաշա-
մըշ օլուպ՝ քէնտիսի տէ միւնաֆիւրփէրվէր օլ-
մուշ իտի :

Տիւքեանը վէ իշի քիւլիւք իտիյաէտէ գալ-
պի պէօյիւք իտի : Սուլհիէրվէր պիւրիսի օլուպ՝
քիւիսէտէքի Փըրգալար արասընտա սուլհ էտի-
ճի պիւր ըապըթա իտի :

Գաղանճընըն օնտալըղընը Ալլահա վէրիւր
վէ գալան տօղուղուլլէ տօղուղ ճան պէսլէտի :
Խասթալարը վէ Փազիւր ֆամիլեալարը զիյա-
րէթ էտէր իտի, սէօգճիւ տէյիլ՝ իշճի իտի, ազ
սէօյլէր՝ չօգ իշլէր իտի :

Իշթէ պէօյլէ պիւր գաթ Կիլիկիա գըթալըն-
տան տօղուղ ճան վէ տէօրթ մէթալիքլէ գուր-
թուլտու, քիւլիւք պիւր օղլու աճընտան էօլտիւ,
պիւր եօլ իւէ պիւթիւն ֆամիլեա Ամէրիգայա
կէլտի :

Կիլիկիանըն մէշհուր սաաթճըսը, Իսլամ
վէ Քրիսթիանլար արասընտա մէթէպէր պիւրի,
պուրատա ֆէթթըրիտէ աթէշ էօնիւնտէ թէրլէր
իշիտէ քիմսէ իւէ սէօյլէյէմէզ, եարտըմ էօմ-
րիւնէ ալըշմըշ, քիմսէյէ խայրը եօգ : Պու
տէրտլէր արասընտա էվվէլա 45 սէնէ տիւր քէն-
տիւնէ փէտէր օլմուշ օլան գայընփէտէրի սար-
կալազ Օհան, սօնրա զէվճէսի, տէհալ սօնրա
օղլանլարը վէֆաթ էտէր : Նիհայէթ քէնտի տէ
խասթա օլուպ՝ պէշ սէնէ եաթաղա էսիւր օլտու
խսէ տէ աղըրտան սէֆիհանէ հիշ պիւր սէօգ չըզ
մատը, անճազ «Բապալըն էմրի միւպարէք օլ-
տու» տէր իտի : Բապալըն պու գուլու սօն նէ-
ֆէսիւնէ գատար սիւքիւն վէ իման իւէ Բապալ
թէվէքքիւլ էլլէտի :

Ս. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱԿԱՐԵԱՆ

Քիլիսի Մկրտիչ աղա Մակարեանըն մախ-
տումը Յարութիւն Հոկտ. 9 կիճէսի բուհուլը
թէսլիմ էլլէտի, պու կէնճ 28 եաշընտա օլուպ,
տօղուղ ալ տէվամ էտէն ալըր պիւր խասթա-
լըգտա իշթիւքեա էթմէյէրէք՝ ճէսարէթլէ, ի-
մանլէ, իմիտ վէ մուհապպէթլէ թէհամմիւլ
էլլէտի : Էպէտիյէթլին էշիյինէ ալաղընը աթ-
մաղտան պու կէնճին տուտաղլարընտան տիւշէն
սէօղլէր չուլար իտի. — «Չօգ չիւքը» : Գօրդու
եօգ, թէլաշ եօգ, ֆանի տիւնեանըն աղըրլա-
րընթան գուրթարըզ բուհուլու էպէտի մէսքէ-
նինէ ալան փէտէրինէ չօգ չիւքը...

Մէրհում պոռնտան օն սէնէ էվվէլ Ամէրի-
զայա կէլմիշ, վէ պու միւստէթտէ սաքիթ վէ
հալիմ թապիաթը վէ բի
ասըզ ալազալարըյա
քէնտի քէնտինի տօսթ
վէ թանըշլարընա սէվ-
տիրմիշ իտի: Ալլահա ի-
մանը խասթալըզ եաթա
ղընտա խուսուսի սու-
րէթտէ գուվվէթլէնմիշ
իտի: Մուսինն փէտէրի-
նին կիւն կիւնէ պաշը
ուճուստա Գիթապ Ը
Մուզատտէստէն օգու-
տուղու քէլամլար վէ էթտիյի տուալարլէ միւ-
թէսէլլի օլուր իտի:

Ճէնաղէսի Նիւ Պրիթընըն Սէնթրէլ Ժողո-
վական քիլիսասընտա իճրա էտիլիպ՝ էվտէն
թա մէզարա գատար էրմէնիլէրէ չէրէֆ կէթի-
րիւր պիր սիւքիւնէթ, վազար վէ ինթիզամ հըֆզ
էտիլտի:

Արգասընտա փէտէր վէ վալիտէսինի, պիր
պիրատէր վէ իքի հէմշիւրէլէրինի պրաղըյօր:
Ոճ խաթըրէլէրիյլէ տահա սէվկիւլիւլէրինին
վէ տօսթլարընըն գալպինտէ եաշայաճազ տըր:

ՍԻՅԱՍԻ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

Մ. Ամէրիգատա էն մուհիմ մէսէլէ քէսաթ
լըզ վէ իշսիղլէր մէսէլէսի տիր: Իշսիղլէրին սա
յըսը իւշ պուհուգ միլիօն հիսապ օլուսույօր:
Պու հալէ պիր չարէ օլմազ իւզրէ Բէիա Հուվըր
պիր գօմօսիօն թէշքիլ էտիպ՝ Գօլօնէլ Վուտը
գօմօսիօն րէիսի թային էյլէմիշ տիր: Պուսլար
իշսիղլէրէ փարա թէվղի էտէրէք տէյիլ, իլլա
մէմլէքէթին հէր թարաֆընտա իշլէր աշարազ
եարտըմ էտէճէքլէր: Բէիսին իլք իշի Գօնկրէս-
տէն թալէպ էտէճէք քի սարֆիյաթ իշիւն զիյա-
տէ միւսաատէ վէրիլսին, պիր չօզ եէնի եօլ-
լար վէ քէօփրիւլէր եափըլսըն: Հարպիյէ տաի-
րէսի սէյլ աֆէթիլինն էօնիւնիւ ալմազ իշիւն փը
լանլար հաղըրլամըշ, լաքին օնլար իճրայա գօ-
նուլմամըշ իտի: Օնլարը իճրա էտէրլէր իսէ
պիր չօզ պէնտլէր վէ գանալլար եափըլմազ լա-
ղըմ կէլէճէք տիր: Շմէնտըֆէրլէր եէյէճէք վէ
հալվանաթ եէմի նազլիյէսինի եարը Ֆիյէթ ի-
լէ եափմաղա ըազի օլաճաղար վէ Շմէնտըֆէր-
լէր իթթիհատը 8 սաաթ եէրինէ 6 սաաթ իշ է-

սաաընը գապուլ էտէճէք տիր: Պու կիպի եօլ-
լար իլէ կէլէն գըշըն սէֆալէթիլի թախֆիֆ էթ
մէք իւմիտինտէ տիրլէր: Ամէրիգա իշսիղլէրի-
նին հալինի թախֆիֆ էթմէք իւզրէ թէշքիլ օ-
լուսան գօմօսիօն րէիսի Գօլօնէլ Ուուտ 450 մի-
լիօն տօլար մասրաֆ քէշֆ էտիյօր: Պու փարա-
յր էյալէթլէր սէհմ վէ պօրճ քէաղըտլարը չը-
գարարազ կէօնա կէօն նաֆիէ իշլէրինէ սարֆ
էտէճէքլէր: Պու էյալէթլէրտէն էն չօզ սարֆ
էտէճէք օլան Նիւ Ճըրզի տիր քի 100 միլիօն
տըր, օնտան սօնրա Լուիզիանա 68 միլիօն եօլ-
լարա վէ քէօփրիւլէրէ, Նիւ Եօրք 50 միլիօն
խասթախանէ վէ հապսխանէլէրէ, Սան Ֆրան-
սիսգօ Կօլտըն Կէյթ քէօփրիւլէր վէ թէյյարէ
մէքքէզինէ 35 միլիօն սարֆ էտէճէքլէր տիր:

Լօնտրա պահրիյէ թահտիտի աշտնամէսի
Ամէրիգա, Ճափօն վէ Ինկիլթէրա թարաֆըն-
տան իմզալանմըշ նուսիլէր խուսուսի մէրա-
սիմ իլէ Ինկիլիզ խարիճիյէ նէզարէթինտէ գօ-
նուլտու: Պու միւնասէպէթլէ Հօկտ. 27 սա-
պահը սաաթ օնտա տիւնեանըն հէր թարաֆը
րէտիօ վասըթասը իլէ ըապթ օլուսմուշ օլուպ՝
իլք տէֆա Ճափօն պաշ վէքիլի Համակուշի,
սօնրա Ամէրիգա րէիսի Հուվըր վէ իւշիւնիւ
Ինկիլթէրա պաշ վէքիլի Մազտօնալտ պիրէր
նութզ էյլէտիլէր: Հէր իւշիւ տախի Ամէրիգա
Ճափօն վէ էվրօփատա պէրրազ տինլէնիլտի:
Բէիա Հուվըր Ուօշիլիթօնտա սէօյլէր իքէն Ճա-
փօնտա պինլէրճէ ատէմլէր տինլէմէքտէ իտի-
լէր, քէզա օլպիրլէրի: Հէր իւշիւ տախի պու
աշտնամէյի մէտհ էտիպ՝ Ֆրանսա վէ իթալիա-
նըն տախի պու աշտնամէյէ տախիլ օլմասընը
թէմէնի էյլէյիպ՝ պուսուս սուհա պէօյիւք
պիր ատըմ իտիլինի իլան էյլէտիլէր:— Հին-
տիսթան մէսէլէսի հազընտա Լօնտրատա պիր
գօնֆէրանս իճրա օլաճազ տըր: Պու գօնֆէրանս
Ինկիլիզ վէ Հինտ մուրախիսալարընտան իպա-
րէթ օլուպ՝ Լօրտլար Գամարասընտա իճթիմա
էտէճէք վէ գրալ պիզզաթ պիր նութզ իրատ է-
տիպ՝ անը աշաճազ տըր: Պօմպէյտա ումուճ
Հինտիսթան միլլի գօնկրէսի րէիսի Միա Սօմ-
ճի էհալիյէ պիր նութզ էյլէմիշ վէ դալապա-
լըղա ասքէր հիւճիւմ էտիպ՝ 17 քիշի եարալան-
մըշ տըր: Կանտինին գարըսը տախի նութզալո
էյլէմէքտէ տիր: Միա Սօմճի հապս էտիլմիշ
տիր:— Ինկիլթէրա հէր սէնէ Ամէրիգայա
163 միլիօն տօլար պօրճ վէրիյօր: Պու սէնէ Ին-
կիլիզ խազինէսինտէ 500 միլիօն գատար աշըզ
վար տըր: Պաղըլար թէքլիֆ էտիյօրլար քի Ա-

մէրիգայա պօրճ թէտիյէսի թէէխիւր օլունսուն : Ինկիլիզ հիւքիւմէթի պու իթիպարմըզա խալէլ կէթիւրի տէյու ըզի օլմայօր : Լաքին էյէր Ալամանիա Եունկ փլանը իւզրէ պօրճընը վէրմէքտէն տուրուր եա թէէխիւր էտէր իսէ Ինկիլիզէր տէ թէէխիւր էթմէք տիւշիւնէճէքլէր տիր :— Ինկիլիթէրրա հիւքիւմէթի Պաղէստին հագըընտա Սըր Ճօն Սիմփսընըն ըստիօրը իւզէրինէ պիր պէյաննամէ նէշը էյլէտի : Պէյաննամէտէ տէնիլիյօր քի օրատա զէր օլունուր արազի մահտուտ օլուպ՝ Արապլարա ատալէթ օլմատըղընտան՝ Եհնուտիլէրին հիւքիւմէթի թահտիտ օլմալը վէ հաթթա մէն օլունմալը : Եհնուտի վէ Արապ միւսալի մուսմէլէ կէօրէճէքլէր վէ գարըըղըզտա Եհնուտիլէրին տախի մէսուլիյէթի վար տըր : Պու վագըա Սիօնիսթլէրէ Փէնա թէէսիւր էյլէտի վէ ըէիսլէրի Տօթթ . Ուայգմէն իսթիֆա էյլէտի : Երուսաղէմտէ Եհնուտիլէր պէօյիւք միլլի մէճլիսէ իշթիւրաք էթմէյիպ՝ պօյգօթա գարար վէրտիլէր : Ճէնուպի Աֆրիգա պաշ վէքիլի վէ մուհաֆաղաքեար Փըրդա ըէիսլէրի հիւքիւմէթին պու մէսլէքինէ փրօթէսթօ էտիյօրլար : Արապլար ումումէն մէմնուն իսլէր տէ պէօյիւք միւլթի պունա պիլէ իթիւրաք էտիյօր : Սիօնիսթլէր Նոյ . Չտէ Նիւ Եօրքտա պէօյիւք պիր փրօթէսթօ նիւմայիշի եափաճաղար : Պալթուր պէյաննամէսինին իւրասընը իսթէյօրլար : Ամէրիգատա Բրիտանիա քիլիսլէրինտէ վաիզլէր տախի Մագտօնալտ հիւքիւմէթինին պու մէսլէյինէ գարըը սէօյլէյէճէքլէր : Պալթուր 1917տէ Պաղէսթինտէ պիր Եհնուտի միլլի եուրտ օլաճաղընը իլան էթտիյինտէ Լօյտ Ճօրճ պաշ վէքիլ իտի : Պու տէֆա Լօյտ Ճօրճ տախի պիր նութգ էտիպ՝ հիւքիւմէթին պու գարարը Ինկիլիթէրանըն վատընա վէ միլլի շէրէֆինէ պիր խըյանէթ տէմէք օլտուղունու սէօյլէտի : Պու եօլ իլէ հիւքիւմէթէ գարըը մուհաֆաղաքեարլար իլէ պիրլէշիշ օլույօր : Պօլտուին վէ Լօյտ Ճօրճ Փըրգասը պիրլէշի իսէ հիւքիւմէթ տիւշէր : շէր թարաֆտան կէլէն պու փրօթէսթօլար իւզէրինէ Մաք Տօնալտ գապինէնին պու սօն իֆատէսինին լիսանընտա պաղը իսլահաթ իւրա էթմէյէ ըզի օլմուշ տըր :— Ինկիլիզ փարլամէնթի աշըլտը վէ դրալ վէ դարլիշա տէպտէպէ իլէ կէլիպ՝ դրալ քիւշատ նութգընը օգուտու : Լաքին գապինէնին մէվգիի էփէյի նազիք եէրտէ տիր : Իքի միլիօն իշիզլէրէ պիր չարէ պուլունամատը : Տօմիւնիօնլար մէճլիսինտէ պիր նէթիճէ օլմատը :—

Մըսըրտա եէնի պիր գանունը էսասի պէնտի իլան օլունտու քի ինթիխապ ուսուլընը տէյիշտիրիպ՝ անը աղըը էրէն սընըֆա թէվտի էտիյօր : Այնի գէմանտա հիւքիւմէթէ զիյատէ գուվվէթ վէրիյօր : Պու գանունըն իլանը կիւնլէրի հիւքիւմէթ հէր թարաֆտա ասքէր իլէ իհթիյաթտա պուլունտուղունտան պիր գարըըղըլըպ օլմատը : Էհալի ումումէն սուլհ վէ ասայիշ թարաֆտարը տըրլար վէ միւլթիթ հարաքէթլէրէ ըզի տէյիլ տիրլէր : Թանթտա Մէվլուտը Սէյիտ կիւնիւ 50 պին ատէմ թօփլանմըշ իտի վէ հիւ գարըըղըլըպ օլմատըղտան մատա, պաշ վէքիլ Սըրգը փաշանըն իսթի զիքը օլտուգճա էհալի ալըըլատը : Աշըղ տըր քի սիյասի հալլէր Վաֆտընլարըն իւստ էյլէտիլէրի շէյլէր տիրլէր :— Ամէրիգա Ինկիլիթէրրա, Ֆրանսա արասընտա միւհաթէլէ մատտէսի օլան Իրաք կաղ եաղը մէսլէյի էնճամ հալլ օլունմուշ տըր : Մուսուլ թարաֆընտա Իրաքտա չըգան կաղ եաղը պօրուլար իլէ Աք Տէնիզէ տօղրու կէլիպ՝ պիր մահալտէ իքիյէ այրըլարաք պիր զըսմը Թարապուստան վէ օլ պիր գըսմը Հայֆատան տէնիզէ կէլէճէք տիր : Ինկիլիզ վէ Ամէրիգալըլար պիր էյամ իշիւն եաղ չըգարմամաք վէ Փիյէթի գըրմամաք մագսէտինտէ տիրլէր : Ֆրանսա իսէ քէնտի տախիլի իհթիյաճը իշիւն իսթիլինի պուրայա գօյօր քի ըուպ հիսսէսի վար տըր : Սալթ Նինիվէյէ եաղըն Պապա Գուրդու տէնիլէն մահալտէն այտա 500 պին թօնօ եաղ չըգարաճաղը մէմուլ տըր : Պու թէշէպպիւս իշիւն մասրաֆ 800 միլիօն տօլար օլույօր :— Իրաքտա Սիւլէյմանիյէ թարաֆընտան պիր Բիւրտ իսեանը գուհուր էյլէմիշ վէ Պաղտատ հիւքիւմէթի ասքէր եօլլայօր : Պու ասքէրլէր արասընտա պիր չօգ Սիւրեանի Բրիտանիա վար տըր : Ինկիլիզ թէյյարէ թապուրը տախի իշթիւրաք էտէճէք տիր :

Ֆրանսատա հիւքիւմէթէ ալէլիուսուս Պըրիանըն սիյասէթինէ գարըը հիւճմլէր շիտտէթլէ տէվամ էտիյօր, շէօյլէ քի Նոյ . 4տէ մէճլիս ի միլլի աշըլտըզտա պիր պուհրան իհթիմալի վար տըր : Պրիան քէնտիսի խասթա տըր : Ժինէվտէն տէօնէր իքէն սօղուգ ալմըշ վէ ագճիյէրինէ թէէսիւր էյլէմիշ տիր : Թարտիօնըն նութգը պու հիւճմլէրի շիտտէթլէնտիրմիշ տիր : «Պիզ քէնտի վէսաթիլիլ իլէ հուտուտլարըմըզը վէ անտնամէլէրի մուհաֆաղա էթմէլի իզ» տէյօր : Պրիան իթհամ օլունույօր քի սուլհ եօլլու սիյասէթի իլէ հիւ պիր շէյ գազան

մատուց, քիմսէյի Ֆրանսայա եազլաշտըմատուց: Պիլաքս Ալամանիա զիյատէ քիւսթախաշտը վէ Ֆրանսանըն միւտաֆաասը զարֆլէշտի: Օ տէ-
րէճէ քի Թարտիօ Պրիան իլէ զալմագ իսթէսէ
քէնտի Փըրգասը պիլէ ալէհինէ տէօնէճէք տիր:

Իթալիա տա Փաշիսթլէրին Րօմայը զապթ
էթմէսինին սէքիդինճի սէնէ ի տէվրիյէսի միւ-
նասէպէթի իլէ Մուսուլինի պիր նութգ իրատ էյ-
լէտի քի զայէթ աշըգ սէօղլէր իլէ Վէրսայլ վէ
սաիր ահտնամէլէրին թէպտիլի թարաֆտարը
օլտուղունու պէյան էյլէտի: Մուսուլինի տէտի
քի «Տիւնեատա պիր թագըմ տէօվլէթլէր նա-
խօշնուտ օլտըգճա, պաղըլարը սիւահը, օլ պիր
լէրի սիւահսըգ օլտուղճա, մուհարէպէ օլաճագ
տըր»: Շու հայտէ Իթալիա աշըգտան Ալամա-
նիա, Ահաճարիսթան վէ Պուլղարիսթան իլէ պիր
լէճմիլ օլույօր քի պուլնար ահտնամէլէրտէն
խօշնուտ տէյլ տիրլէր: Իթալիա հագգընտա
սէօյլէր իքէն կէչէն Մայիստէ Միլանտա եափ-
տըղը կիպի հարպ թէհտիտլէրի եափմատը,
անճագ «Իթալիա հարպ իսթէմէգ, լաքին հագ-
գընը միւտաֆաայա հագըր տըր» տէմիլ տիր:

Պրագիլտէ պիր վագթտան պէրրու տէվամ
էտէն իսեան վէ ինգիլապ խիթամա էրտի կէօ-
րիւլիլյօր: Էնճամ ասըլար զալիպ օլտուլար:
Տահա տողրուսը հիւքիւմէթ թարաֆը ասքէր
տէ օրայա տէօնտիւ վէ հիւքիւմէթ տէյիշիլտի:
Իլք տէֆա ագ զալա չէմալ վէ ճէնուպի ասըլար
պիր պիրինէ տիւլէճէքլէր կիպի կէօրիւնտիւ,
էէնի հիւքիւմէթի քիմ էլէ ալաճագ մէսէլէսի
զուհուր էթտի: Սան Փաօլօտա գարըշըղըգ
զուհուր էտիպ՝ 11 քիշի թէլէֆ օլտու վէ 27
հարալանտը իսէ տէ էօնիւ ալընտը վէ ճէնու-
պըն ասքէրի րէիսի օլան Տօգթ. Վարկաս րէիս
իլան օլունտու: Վարկաս շիմտիլիք իտարէ էտէ
ճէք, թա քի ինթիլապ իճրա օլունտուն: Պու
հագըն զէմանլարտա ճէնուպի Ամէրիգատա իւ-
չիւնճիւ ինգիլապ տըր: Պունտան էվլէլ Արժէն-
թին վէ Փէրուտա տախի պէօյլէ օլտու: Պու
էսնատէ Սան Փաօլօ լիմանընտան Պատէն իս-
մինտէ պիր Ալաման վափօրը եօլճու եիւքիւ օ-
լարագ տըշարը չըգմաղա թէչէպպիւս էյլէտի
վէ զալատան տուր իշարէթի վէրիլիւր, հէմ իւչ
տէֆա գուրու սըգը թօփ աթըլըր իսէ տէ տին-
լէմէյիպ եինէ չըգմաղա թէչէպպիւս էյլէմէսի
իւղէրինէ զալատան աթըլան պիր կիւլլէ կէօ-
յէրթէյէ տիւլիւպ՝ 21 քիշի թէլէֆ էյլէտի վէ
71 քիշի հարալը տըր: Պու վագաա ճիւմլէ էճ-
նէպիլէրէ Ֆէնա թէէսիր էթտիլի կիպի՝ Ալա-

մանիատա աքս էյլէտի վէ հիւքիւմէթ րէսմէն
իդահաթ թալէպ էտիյօր:

Բուսմանիա տա Բուսիա հիսապընա ճապուս-
լուգ էտէն պէօյիւք պիր թէչքիլաթ մէյտանա
չըգարըլտը վէ 140 քիշի հապս էտիլտի: Պուն-
լար Փարգըլը չիւպլէրէ թագսիմ օլունուպ՝ հէր
պիրինտէ միւթէխասսըլար ասքէրի մալիյէ,
սիյասի, իճթիմաի վէ հիւքիւմէթին հէր իլլէ-
րինի Վիէննայա, օրատան տախի Մօսկօվայա
իւհագ էտէրլէր իմիլ: Պունլարըն րէիսլէրին-
տէն պիրի Ալաման միւհէնտիւ տիր, Կիւսթա
Մէթա իսմինտէ: Տիւլէրի Սօլօմօն վէ Վիգթօր
Արալի իսմինտէ. Գօմմիւնիսթլէր տիրլէր:—
Բուսմանիա զըալը իլէ զըալիչասը Հէլէնին պա-
րըշըպ պիրլէճէքլէրի իմքեանսըգ կէօրիւնիւ-
յօր: Գրալըն պաշգա պիրի իլէ էվլէնէճէյի թէ-
վաթուր օլույօր:

Եւրեան Թիւրք տօսթլուղու Ֆէվգ էլ առէ
տէվամ էտիյօր: Պալգան տէօվլէթլէրի Գօնֆէ-
րանսընա Թիւրքլէր տախի տալէթլի իտիլէր:
Աթինատաքի աթլէթիք օլունլարա Թիւրքլէր
տախի իշթիրաք էյլէտիլէր վէ Վէնիդէլօս օն
պին սէյիրճի իլէ հագըր իտի: Անտէն սօնրա
Վէնիդէլօս էնգարէյէ եօլճուլուղա չըգտը: Եու
նան գրուագէօրիւ Հէլիյէ րաքիպ օլարագ Մար-
մարայա կէլտիլիւնտէ Թիւրք տօնանմասընտան
պաղըլարը օնա գըաղուղուգ էտէրէք տողրու
Հայտար Փաշայա չըգտը, օրատա թօփլար իլէ
իսթիգալ օլտուղու կիպի՝ էհալի խընճախընճ
օնու կէօրմէյէ թօփլանմըլ իտի վէ ալգըշա-
տըլար: Վէնիդէլօս թրէյն ի մախսուսա պինէ-
րէք էնգարէյէ եօլճու օլտու: Սթանպօլ վալի-
սի Մատամ Վէնիդէլօսա պիր տէմէթ չիչէք հէ-
տիյէ էյլէտի: Էնգարէտէ իքի մէմլէքէթ խարի-
ճիյէ նաղըրլարը թիճարէթ վէ պահրիյէ ահտ-
նամէսի իմզալատըլար: Պու իքի տէօվլէթ տէն
հանկըսը տօնանմայա պիր իլալէ էթմէք իսթէր
իսէ օլ պիրինէ ալթը այ էվլէլ խապէր վէրմէ-
լի տիր: Աթինատա իսէ Փանկալօս եէնի պիր
կիլլի ինգիլապ հագըրլամագտա իմիլ քի հիւ-
քիւմէթի տէվիրիպ՝ քէնտիսի տիգթաթօր օլ-
տուն: Եիւգ գատար թարաֆտարլարընըն ճէմ
օլտուղարը կիլլի մահալ պասըլըպ՝ սիւահ,
ճէպհանէ վէ ասքէրի էլպիսէլէր պուլունմուշ
տըր: Փանկալօս վէ շէրիքլէրի հապս օլունտու-
լար:

Պուլգար Գրալը Պօրիսին Իթալիա գրալընըն
զըղը Փրէնսէս Ճիօվանի իլէ էվլէնմէսի մէսէ-
լէսի էվէյի գիւ ու գալը մուճիպ օլտու: Պօրիս

Բօմատա Ս. Ծրանսիս քրիստոնէ Հոկ. 25տէ Գաթօլիք ալինի իւզրէ նիքեաճ օլտը վէ էվլատալարընըն Գաթօլիք թալիմ օլմասընա բազի օլտու: Հալ պու քի Պուլղար գանուն ք էսասիսի իւզրէ գրալ Օրթօտօքս օլմալը տըր վէ իհթիմալէն Սօֆիատա Ալէքզանտր Գաթէտրալընտա պիր տաճա նիքեաճ օլմալը տըրլար: Պուլղար Պատրիարքը ուզուն պիր մէքթուպ եազմը տըր: Բօմատաքի ալին զայէթ սատէ պիր թարգտա իճրա օլունմուշ տըր: Պու թէէհհիւլ սիյասի պիր մէսէլէ օլմուշ տըր:

Զիմուէ Գօմաիւնիսթլէր Բիանսի էյալէթինտէ 87 Գաթօլիք բուհպանը վէ օն մայրապետ գաչըրըպ՝ բուհպանլարտան իւշիւնիւն պաշընը քէսմիշլէր տիր: Պունլար Իթալիան Լազարիսթ բահպալէր տիր քի պիր թանէսի Ամէրիգա թէպաասը տըր: Տէօվլէթլէր գուվլէթլի նօթալար վէրիյօրլար: Զին հիւքիւմէթի բէիսի Զիանկ Բայ Շէք բէսմէն Բրիսթիանլըզ գապուլ էթմիշ վէ վաֆթիդ ալինի Մէթօտիսթ քիլիսէտէ իճրա օլունմուշ տըր:

Հապէշիսքան մէլիյիմին քանլանմասը.— Նոյ. 2տէ Հապէշիսթան մէլիյի Բաս Թաֆուրինին վէ մէլիքէսինին թաճլանմազ բէսմի Ատտիս Ապապատա իճրա օլունմուշ տըր: Օլ կիւնիւն էվլէլիսի կիճէսինտէ պիւթիւն կէճէյի մէլիք վէ մէլիքէ Սր. Գէորդ ուլու քիլիսէսինտէ տուա վէ միւթալէա իլէ կէշիրմիշ տիրլէր: Պաշընա գօնուլաճազ թաճ \$1,000,000 գըյմէթինտէ օլուպ՝ ալթը եպիսկոպոսլար 21 կիւն ալէտտէվաճ անըն իւզէրինէ տուալար արդ էյլէտիլէր: Ծրանսա պու միւնասէպէթլէ մէլիյէ պիր էյրօփլէյն հէտիյէ էթմիշ: Մր. Հուվըր քէնտի Փօթօկրաֆընըն ալթընա քէնտի էլի իլէ իմգասընը գօյմուշ օլտուղու հալտա անը կէօնտէրմիշ տիր: Հինտէպուրկ տախի քէզալիք քէնտի Փօթօկրաֆը իլէ պէրապէր 500 շիշէ էն կիւզէլ Բայն իշկիսի, Եունանիսթան կիւզէլ թունճտան պիր սանէմ, քէզալիք Ինկիլիթէրրա, Պէլճիգա, Իթալիա վէ ծափօն գրալլարը գըյմէթլի հէտիյէլէր կէօնտէրմիշ տիր: Ինկիլիգ գրալը պիր թօն աղըրըղընտա պիր քէյք տախի կէօնտէրմիշ տիր: Հապէշիսթան տէօրտիւնճիւ ասրտա Բրիսթիանլըզ գապուլ էթմիշ օլուպ, պու կիւնէտէք Իսկէնտէրիյէ քիլիսէսի իլէ ալազատա պուլունուր:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

Ճէմիյէթ ի Ագվամըն ճընճը գօմիթէ իճթիմալընտա Մաճար միւմէսսիլի Ափօնիլ Եունանիսթանըն Հայ գաղթականլարա էյլէտիյի Ֆէտաքեարլըղը մէտհ էտիպ՝ զէնկին տէօվլէթլէր օնտան իպրէթ ալմալը տէյուլ պիր նութգ իրաս էյլէմիշ տիր: Օլ պիր մուրախիսալար ալգըլլամըլլար տըր: Ճէմիյէթ ի Ագվամ հիմայէլէր մէճլիսինտէ Սիւրիա Հայլարը մէսէլէսի տախի մէվղուլ պահա օլույօր: Եէրլի էհալի Հայլարըն իշկիւզարլըղընտան հասէտ էտիյօրլար վէ արա սըրա օնլարըն արասընտա Պուլէվիքլիք մէյլի տահա զիյատէ թէյաշ վէրիյօր: Թէքլիֆ վար քի օնլարը Ճէգիլէ թարաֆընա եէրլէշտիլիպ՝ չիֆթճիլիք իլէ իշալ էյլէսինլէր: Պու տախի մէսէլէյի հալլ էտէմէզ.— Վեր. Մ. Կ. Փափաղեան Ամէրիգան Պօրտըն պու տէֆաքի սէնէվի մէճլիսինտէ գըսա պիր նութգ իրատ էտիպ, շարգտա կէօրտիւլիւ էրմէնի մուհաճիրլէրին ահվալընա տաիր մալիւմաթ վէրմիշ տիր: — Տօգ. Ա. Նազգաչեան Գալիֆօրնիա թարաֆլարընա օլան զիյարէթինտէն Նիւ Եօրգա ալտէթ էյլէմիշ տիր: — Վեր. Կ. Ատանալեան մա Փամիլեա Ծիլաւտէլֆիատան Նիւ Եօրգա նազլը մէքեան էթմիշ օլուպ՝ Հուայթ փլէյնղտէ իգամէթ էթմէքտէ տիր: — Վեր. Հ. Յ. Աշճեանըն ալիէսի Լօս Անկէլէստէն Շիգափօյա կէլմիշ տիրլէր:

Մ Ի Ի Ն Տ Ե Ր Ի Ժ Ա Թ

ՊէՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍ

Էսքաք ք Ալեմ վէ Հայաթ

ԲՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

Բուհանի Միւքալէալար — Էյիլիք

Եուէմիթէտ Ալլաքըն ձէլալը

Վեր. Ս. Մ. ԲիճէՊեան

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

«Էրմէնիսքանըն թալիմ ու թէրպիյէ թաքիլի» ՏՕԳ. Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Թիւրք Հիւլիւմէթի վէ Էսքաք ք Աթիգէ

ՍԵԳՐԱՔ ԹԻՄՈՒՐԵԱՆ

Ներսէս Շնքալի Վեր. Հ. ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՄԻԻԹԷՆԷՎՎԻ

Սիւրիատան Սէպլէր ՏՕԳ. Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Պոսքոնտա Իֆի Յոքիւեան Զիյնէթլէրի

Տիկէր Պիր Յոք

Ս. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

Յարութիւն Մակարեան